

ÖREBRO UNIVERSITET
Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete
Socialt arbete, C
Socionomprogrammet
C-uppsats, 15 Högskolepoäng
Ht 2018

Samverkan mellan Kvinnohus & socialtjänst

*En kvalitativ fallstudie om personalens uppfattning om
samverkan*

Författare: Emelie Jansson
Frida Tengeland Uhrbom
Handledare: Anna Petersén

SAMVERKAN MELLAN KVINNOHUS OCH SOCIALTJÄNST –
EN KVALITATIV FALLSTUDIE OM PERSONALENS UPPFATTNING OM SAMVERKAN

Jansson, Emelie

Tengeland Uhrbom, Frida

Örebro universitet

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socionomprogrammet

Socialt arbete

C-uppsats, 15 Högskolepoäng

Ht 2018

Sammanfattning

Studiens syfte är att undersöka hur samverkan kring våld i nära relationer upplevs av företrädare från Kvinnohuset och socialtjänsten i Örebro samt vilka konsekvenser samverkan får för Kvinnohusets verksamhet. Studien är en kvalitativ fallstudie med semistrukturerade intervjuer där respondenter från Kvinnohuset och socialtjänsten har medverkat. Den teoretiska ramen som användes grundar sig i organisationsteori utifrån begreppen samverkan, organisationsstruktur och organisationskultur. Resultatet visar att tydlig arbetsfördelning, kommunikation, samsyn, förtroende och specialisering var viktiga inslag i samverkan. En tydlig arbetsfördelning ökade effektiviteten på verksamheterna och specialiseringen på försörjningsstöd underlättade arbetet på Kvinnohuset. Verksamheternas täta kommunikation bidrog till en gemensam tolkning och förståelse för våldet och våldets konsekvenser. Respondenterna upplevde att de hade en samsyn kring utsatta kvinnors behov och utsatthet, men det kunde skilja sig i åsikterna gällande vissa kvinnors skyddsbehov. Samtliga respondenter var överlag nöjda med samverkan, men kommunikationen med socialtjänsten och oklarheter kring arbetsfördelningen var två av de aspekter som vissa respondenter upplevde kunde förbättras. Respondenterna lyfte att arbetet på Kvinnohuset blev mer rättssäkert, av högre kvalitet och Kvinnohusets ekonomi blev mer stabilt med det rådande avtalet mellan verksamheterna. Dock har Kvinnohusets bestämmanderätt minskat med avtalet samtidigt som de fortfarande har en tolkningsfrihet inom de ramar som socialtjänsten satt upp.

Nyckelord: socialtjänst, kvinnojour, våld i nära relation, samverkan, ideella organisationer.

COLLABORATION BETWEEN KVINNOHUS AND SOCIAL SERVICE –
A QUALITY CASE STUDY OF STAFFS INTERPRETATION ON COLLABORATION

Jansson, Emelie

Tengeland Uhrbom, Frida

Örebro University

School of Law, Psychology and Social Work

The Social Work Program

Social Work C

Essay 15 credits

Autumn 2018

Abstract

The aim of this study is to investigate how the collaboration on domestic violence is perceived by representatives from Kvinnohuset and the social services in Örebro, and further investigate the consequences for Kvinnohuset as an organization. This is a qualitative case study with semi-structured interviews in which respondents from Kvinnohuset and the social services participated. The theoretical framework that is used is based on organizational theory with the concepts of collaboration, organizational structure and organizational culture. The result shows that *a clear division of labor, communication, consensus, trust and specialization* were important elements in collaboration. A clear division of labor increased the efficiency in both organizations, and the domestic violence-specialization in the financial support unit facilitated the work being done at Kvinnohuset. The close communication between the organizations contributed to a common interpretation and understanding of the violence and the consequences of the violence. The respondents felt that they had a consensus on the needs and vulnerability of women who have been subject to domestic violence. However, it could differ in the respondents' views on some women's need for protection. All respondents were generally satisfied with the collaboration. The only the two aspects that some respondents experienced and felt could be improved were communication with social services and gaps in the division of labor. The respondents emphasized that the work at Kvinnohuset became more secure legally and of higher quality due to the current agreement. Furthermore the economy of Kvinnohuset became more secure with the current agreement between the organizations. However, Kvinnohuset's authority has declined as a consequence of the agreement, yet they still have freedom of interpretation within the framework set by the social services.

Keywords: social service, human service, women, domestic violence, cooperation, non governmental organi, intimate partner violence, collaboration.*

Förord

Inledningsvis vill vi tacka vår handledare Anna Petersén som har väglett oss under hela processen med ett stort engagemang. Anna har med sina värdefulla tips och råd bidragit till att kvalitén på studien blivit mycket högre. Kontakten med Anna har varit tät och hon har alltid gett oss snabba svar, vilket har underlättat i vårt arbete.

Vi vill rikta ett stort tack till alla respondenter som tagit sig tid att medverka i vår studie. Samtliga respondenter har visat ett stort engagemang och har gett oss mycket information att arbeta med. Utan er hade inte studien varit möjlig att genomföra.

Till sist vill vi tacka varandra. Genom arbetsprocessen har vi motiverat och stöttat varandra. Vi har på ett bra sätt kunnat komplettera varandras styrkor, för att studien i slutändan ska kunna bli så bra som möjligt. Vi vill även tacka våra partners som har visat tålamod och en stor förståelse för den tiden vi varit tvungna att ägna åt arbetet. Utan ert stöd hade processen blivit mycket svårare.

Frida Tengeland-Uhrbom och Emelie Jansson
Januari 2019, Örebro.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	6
1.2 AVGRÄNSNING OCH BENÄMNING	7
2. BAKGRUND	7
2.1 IDEELLA ORGANISATIONER OCH KVINNOJOURER	7
2.2 KVINNOJOURSÖRELSEN DÅ OCH NU	8
2.3 KVINNOHUSET I ÖREBRO	8
2.4 SOCIALTJÄNSTENS ANSVAR FÖR VÅLD I NÄRA RELATIONER	9
2.5 AVTAL MELLAN SOCIALTJÄNST OCH KVINNOHUSET I ÖREBRO KOMMUN	9
3. TIDIGARE FORSKNING	10
3.1 FORSKNING OM VIKTIGA INSLAG I SAMVERKAN	10
3.2 FORSKNING OM PÅVERKAN PÅ KVINNOJOURER	13
4. TEORETISKT RAMVERK	13
4.1 ORGANISATIONSTEORI	13
4.1.1 Samverkan.....	14
4.1.2 Struktur.....	14
4.1.3 Kultur	15
5. METOD	16
5.1 STUDIENS DESIGN.....	16
5.2 LITTERATURSÖKNING	17
5.3 URVALSMETOD	18
5.4 DATAINSAMLINGSMETOD	18
5.5 TEMATISK ANALYSMETOD.....	18
5.6 TILLFÖRLITLIGHET OCH ÄKTHET	19
5.7 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	20
6. RESULTAT OCH ANALYS	21
6.1 VILKA INSLAG I SAMVERKAN UPPFATTAR RESPONDENTENA PÅ SOCIALTJÄNSTEN OCH KVINNOHUSET SOM SÄRSKILT VIKTIGA?	21
6.1.1 Arbetsfördelning.....	21
6.1.2 Specialisering.....	22
6.1.3 Kommunikation	22
6.1.4 Samsyn.....	24
6.1.5 Förtroende.....	26
6.2 VAD FINNS DET FÖR FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN INOM SAMVERKAN?	27
6.2.1 Arbetsfördelning.....	27
6.2.2 Kommunikation	27
6.3 HUR PÅVERKAS KVINNOHUSET AV SAMVERKAN MED SOCIALTJÄNSTEN?	28
7. SLUTSATSER OCH DISKUSSION	31
7.1 VIKTIGA INSLAG I SAMVERKAN	31
7.1.1 Diskussion.....	31
7.2 FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN INOM SAMVERKAN	33
7.2.1 Diskussion.....	34
7.3 KVINNOHUSETS PÅVERKAN AV SAMVERKAN MED SOCIALTJÄNSTEN	34
7.3.1 Diskussion.....	35
7.4. METODDISKUSSION	36
REFERENSLISTA	38
BILAGA 1	41
BILAGA 2	41

BILAGA 3.....43

1. Inledning

En god samverkan i arbetet med att ge stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor har visat sig förbättra utgången för kvinnorna. Samverkan kring kvinnor som blivit utsatta för våld i nära relation är viktigt då de ofta behöver hjälp från flera olika aktörer samtidigt (Haeseler, 2013). Tidigare forskning visar att våldsutsatta kvinnors behov varierar i hög grad och behoven kan vara komplexa och de vanligaste förekommande behoven rör boende, ekonomi och stödsamtal (Ekström, 2016). Menard (2001) menar i sin studie att möjligheten att få komma till ett boende där kvinnan kan känna sig trygg och självständig kan göra en stor skillnad för henne. Om hon inte kan få extern hjälp att komma bort från den våldsamma partnern finns det en överhängande risk att hon tvingas stanna kvar då de egna möjligheter att ta sig ur situation ofta är begränsade. Konsekvenserna av att ha levt med våld i nära relationer lämnar ofta kvinnor utan de grundläggande förutsättningarna att självständigt kunna lämna den våldsamma partnern (a.a.). Våld i nära relationer kan definieras på olika sätt då våldets karaktär och den nära relationen kan se olika ut. Socialstyrelsen (2013) beskriver att det kan handla om grovt våld eller sexuella övergrepp och våld som sker i ett mönster av utsatthet som rör exempelvis verbala sexistiska kränkningar, ekonomiskt utnyttjande, emotionell utpressning eller isolering från familj, vänner och omgivning. Våld som förekommer i nära relationer är inte heller alltid handlingar som definieras som brott i rådande lagstiftning. Våld i nära relationer sker av en närstående och Socialstyrelsen (a.a.) menar att närstående är ett könsneutralt begrepp som syftar på någon person som den våldsutsatta bedöms ha eller ha haft en nära och förtroendefull relation till. Det betyder att den som är våldsutövaren kan vara både man eller kvinna och har någon form av relation till offret som exempelvis make/maka, sambo, pojkvän/flickvän, mamma/pappa, syskon eller liknande relationer.

Våld i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem och beskrivs som en folkhälsofråga av Socialstyrelsen (2016). I en rapport från Socialstyrelsen (2006) uppskattas att våld i nära relationer kostar cirka 3 miljarder kronor per år, exklusive kostnader för läkemedel, tandvård, psykiatrisk vård eller barns skador och lidande. Kvinnor som blivit utsatta för våld har rätt till stöd från socialtjänsten, då det hör till socialnämndens uppgift att verka för att dem som har blivit utsatta för brott (Socialstyrelsen, 2013). Samverkan är centralt inom det sociala arbetet och socialnämndens insatser ska enligt 3 kap. 5 § socialtjänstlagen, SoL, (2001:453), utformas tillsammans med den enskilde och vid behov även samverka med andra aktörer. Historiskt sett har kommuner varit beroende av ideella föreningars verksamhet inom arbetet mot våld i nära relationer och det har varit av stort värde i socialtjänstens utveckling att ta hjälp av organisationernas erfarenhet och kompetens (Socialstyrelsen, 2016). En god samverkan mellan socialtjänsten och kvinnojourer gynnar kvinnor som behöver hjälp från båda parterna (IVO, 2014). Socialstyrelsen (2005) menar att kvinnojourer har en betydande roll i de flesta kommuner. Kommuner köper allt oftare tjänster av ideella verksamheter och de ses som viktiga producenter av social service. De ideella verksamheterna kan både fungera som ett alternativ eller komplement för kommunens tjänster. Socialstyrelsen (2005) hävdar att fler svenska kommuner arbetar mer för samverkan med ideella verksamheter och att vikten av att kommunen ska dra nytta av samverkan har understrukits.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår fallstudie är att undersöka hur samverkan kring våld i nära relationer mellan Kvinnohuset och socialtjänsten upplevs av företrädare för respektive verksamhet. Dessutom är syftet att undersöka eventuella konsekvenser för Kvinnohusets verksamhet av deras samverkan med socialtjänsten i Örebro. Syftet är kopplat till socialt arbete då arbetet med våldsutsatta kvinnor berör personer som arbetar inom socialt arbete och där samverkan är en central del då

våldsutsatta kvinnor ofta har behov av flera aktörer samtidigt. Syftet kan brytas ned till följande frågeställningar:

Frågeställningar:

- Vilka inslag i samverkan uppfattar respondenterna på socialtjänsten och Kvinnohuset som särskilt viktiga?
- Vad finns det för förbättringsområden i samverkan mellan socialtjänsten och Kvinnohuset?
- Hur påverkas Kvinnohuset av samverkan med socialtjänsten?

1.2 Avgränsning och benämning

Ett av studiens syfte är att undersöka vilka eventuella konsekvenser samverkan kan få för Kvinnohuset. En avgränsning som har gjorts är att inte undersöka socialtjänstens konsekvenser av deras samverkan med Kvinnohuset. Valet är delvis grundat i att det finns mer forskning kring hur ideella organisationer har påverkats av samverkan med den offentliga sektorn men även för att det som framkom i vår empiri nästa enbart berörde Kvinnohusets påverkan. Det är vanligt att Kvinnohus även benämns som kvinnojour. I studien kommer benämningen kvinnojour att användas då det är den mest förekommande termen i tidigare forskning. När studien beskriver Kvinnohusets verksamhet kommer benämningen vara kvinnohus då det är verksamhetens rätta namn.

2. Bakgrund

Här redovisas en kort bakgrund om vad en ideell organisation är samt hur de ideella kvinnojourernas roll i samhället ser ut idag. Vidare kommer information om kvinnojour rörelsens framväxt i Sverige. Information om Kvinnohuset i Örebro redovisas sedan och vidare beskrivs socialtjänstens ansvar och arbete för våld i nära relationer. Till sist kommer en sammanfattning av de avtal som finns mellan Kvinnohuset i Örebro och socialtjänsten i Örebro.

2.1 Ideella organisationer och kvinnojourer

En ideell organisation är en verksamhet som vilar på en frivillig grund och utan vinstdrivande syfte (Kunosson, Heimer & Björck, 2014). Ideella organisationer eller idéburna organisationer som de också kan kallas samlas vanligen kring en specifik fråga. De innehar även ofta en viss spetskompetens inom det aktuella området som den offentliga verksamheten kan sakna. Ideella organisationer som står utanför myndighetsvärlden har andra förutsättningar att hjälpa stödsökande som inledningsvis inte vill ha kontakt med myndigheter. Under senare år har det riktats kritik mot idéburna organisationers roll. Genom ett allt mer organiserat samarbete med offentlig sektor har idéburna organisationer förskjutits till en producent av tjänster och service från att ha varit en röst i samhället. Kvinnojour som arbetar via biståndsbeslut från socialtjänsten är utförare av socialtjänsten och vissa anser därför att de ska betraktas som socialtjänst (a.a.). Det finns även krav på att kvinnojourernas verksamhet ska hålla god kvalitet då socialtjänsten placerar kvinnorna där genom biståndsbeslut och det är socialnämnden som ska se till att kraven uppfylls (Enander, Lindgren & Holmberg, 2013). De ideella verksamheterna kan genom finansiering från kommunerna hamna i beroendeställning till kommunerna. Det kan innebära att de ideella verksamheterna anpassar sitt arbete efter kommunernas krav för att inte riskera att bli av med finansieringen (Socialstyrelsen, 2015).

Enligt Kunosson et al. (2014) visar en kartläggning år 2013 att 71 % av alla skyddade boenden i Sverige drivs av ideella organisationer. Det visar att de allra flesta kommuner inte har egna skyddade boenden, utan tar hjälp från lokala kvinnojourer (a.a.). En del kvinnor väljer att vända sig direkt till en ideell kvinnojour istället för till kommunens socialtjänst (Socialstyrelsen, 2012). Valet som en del av kvinnorna gör visar på att ideella organisationer har en viktig roll och att de kan erbjuda en annan form av stöd till kvinnorna än vad socialtjänsten kan (a.a.). I en studie av Miller & Wasileski (2015) framkommer det att ideella organisationer som arbetar för kvinnor som har blivit utsatta för våld behöver erkännas som viktiga samarbetspartners med den offentliga sektorn, då ideella organisationer har ett djupt engagemang i arbetet mot våld. De ideella organisationernas roll är viktig för att bland annat kunna ge utsatta kvinnor en säker tillflykt. Ideella organisationer behöver även genom deras engagemang få en större roll i den politiska processen (a.a.). Miller och Wasileski (2015) anser att rättsstatsprincipen som den offentliga sektorn arbetar utefter kan försvåra arbete för att skydda kvinnorna och att alternativa former till den offentliga sektorn kan fungera bättre och öka säkerheten för de utsatta kvinnorna.

2.2 Kvinnojoursrörelsen då och nu

Kvinnojoursrörelsens framväxt härstammar från 1970-talets kvinnorörelse som har starka förbindelser med idén om att bilda separata mötesplatser för kvinnor i form av kvinnojourer (Kunosson et al. 2014). De första kvinnojourerna i Sverige invigdes år 1978 i Göteborg och i Stockholm och allt fler kvinnojourer bildades efter det runt om i landet. Till en början hade de flesta enbart jourtelefoner som sedan utvecklades till fler stödformer och till slut skyddade boenden. En av kvinnojoursrörelsens viktigaste utgångspunkt är att solidaritet och kvinnors utbyte av erfarenheter kan ge den kunskap och styrka som behövs för att synliggöra mäns våld mot kvinnor och åstadkomma förändring. Kvinnojoursrörelsen har en ideologisk utgångspunkt där tanken om ett systerskap är centralt (Enander, 2013). Systerskapet innebär att kvinnor stöttar och står bakom varandra och det har en stor inverkan på arbete för att bekämpa våld mot kvinnor och kvinnoförtryck.

Det finns två riksorganisationer för kvinnojourer i Sverige, *riksorganisationer för Kvinnor- och Tjejjourer i Sverige* (Roks) samt *Unizon* som tidigare kallades *Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund* (SKR), (Enander, 2013, www.unizon.se). Unizon/SKR bildades år 1996 och är en del av kvinnojoursrörelsen som driver frågor om att ge utsatta kvinnor och barn skydd och stöd (Enander, 2013). När Unizon startade ville de arbeta för att driva nya perspektiv och målsättningar för att uppfylla kvinnojourernas krav och önskemål. Med en kollektiv satsning i frågor rörande våld mot kvinnor och kvinnoförtryck var visionen även att öka det politiska inflytandet. Under den tiden förklarades våldet ofta på individuell nivå där alkoholkonsumtion, individuell avvikelser eller sexualitet var bidragande faktorer till våldet. Unizon ville snarare att debatten kring våldet mer skulle omfatta strukturella faktorer och de ville se förändringar inom exempelvis juridiska och byråkratiska system. Unizons styrelse säger i en intervju med Enander (a.a.) att organisationen behövs för att ” [...] lyfta fram nya frågor och bibehålla bredden i debatten om mäns våld mot kvinnor”.

2.3 Kvinnohuset i Örebro

Kvinnohuset i Örebro tillhör riksorganisationen Unizon och erbjuder både skyddat boende för våldsutsatta kvinnor samt stödande och rådgivande samtal via telefon eller besök (www.kvinnohusetorebro.se). Kvinnohuset kan även stötta våldsutsatta kvinnor vid rättegångar och vid olika kontakter med myndigheter. Kvinnorna som kommer i kontakt med Kvinnohuset har rätt till att vara helt anonyma. Personalen på Kvinnohuset har lång yrkeserfarenhet samt en socionomutbildning eller någon annan motsvarande utbildning. Det skyddade boendet består av 11 platser där det även finns plats för medföljande barn. Kvinnohuset har även möjligheter

att ta emot kvinnor med en funktionsnedsättning samt medföljande djur. I genomsnitt tar Kvinnohuset emot en ny kontakt per dag och varje år genomförs cirka 1000 samtal. Det vanligaste är att kvinnan själv ringer upp och det förekommer att anhöriga eller myndighetspersoner ringer för att få rådgivning kring hur de kan hjälpa en kvinna som blir utsatt för våld. Det är vanligt att de kvinnor som har kontakt med Kvinnohuset har det under en längre period. Kvinnohuset arbetar dessutom med barnprojekt, volontärutbildning samt informations- och opinionsbildning (a.a.).

2.4 Socialtjänstens ansvar för våld i nära relationer

I en avhandling av Lungwald (2011) framgår det att genom bestämmelser i socialtjänstlagen visar regeringen dels att stöd till brottsoffer är en viktig samhällsfråga samt att det finns ett ökat intresse i samhället för att motverka våld mot kvinnor. En lagändring kan ses som symbolpolitik, där symboliken kan påverka attityder och föreställningar i samhället (a.a.). År 1997 kom en ny proposition från regeringen, som bidrog till en ny lagparagraf som särskilt skulle beakta att kvinnor som har eller är utsatta för våld i nära relationer *bör* få stöd (Prop: 1997/98:55). År 2006 ändrades lagtexten återigen, istället för formuleringen att socialtjänsten *bör* beakta kvinnor som blivit utsatta ändrades den till att de *ska* beakta kvinnor som blivit utsatta (2006/07:38). Idag lyder 5 kap. 11§, andra stycket, följande:

Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. (www.riksdagen.se)

Även barn som har bevittnat eller blivit utsatta av brott från närstående ska beaktas enligt samma paragraf tredje stycket.

År 2014 kom nya föreskrifter kring hur socialtjänsten ska arbeta mot våld i nära relationer (SOSFS 2014:4). I föreskriften står det bland annat att socialtjänsten ska kunna erbjuda både akuta och långsiktiga insatser för att ge skydd och stöd. Socialtjänsten ska kunna erbjuda tillfälliga boenden som ska kunna ge kvinnan det skydd hon är i behov av. De bör även kunna erbjuda kvinnorna information och råd, stödsamtal och förmedling av kontakter med frivilligorganisationer och andra aktörer. Socialtjänsten ska göra en riskbedömning för att kunna bedöma vilket behov av skydd och stöd som kvinnan har. Om kvinnan är i behov av ekonomiskt bistånd ska handläggaren ta hänsyn till kvinnans extra utsatthet i bedömningen. Enligt föreskriften (a.a.) bör de personer som genomför insatserna på uppdrag av socialtjänsten ha kunskap om våld för att kunna utforma det stöd som den utsatta kvinnan är i behov av. När det kommer till samverkan ska socialnämnden bestämma ansvarsfördelningen för den externa samt den interna samverkan (a.a.). Socialnämnden ska samverka med andra verksamheter och myndigheter på ett sådant sätt att de olika verksamheternas arbete inte motverkar varandra. Om det är flera personer i familjen som behöver stöd ska nämnden arbeta för att samordna alla insatser som rör hela familjen (a.a.).

2.5 Avtal mellan socialtjänst och Kvinnohuset i Örebro kommun

Kvinnohuset i Örebro och Örebro kommun har upprättat ett avtal mellan varandra. I avtalet framkommer det att det aktuella avtalet gäller från och med år 2018 till och med år 2022 med en möjlighet till förlängning om två plus två år. Avtalet innebär att Kvinnohuset ska leverera skyddat boende samt rådgivning/samtalsstöd för kvinnor som är hotade eller våldsutsatta och som utsätts för fysiskt, psykiskt, sexuellt eller ekonomiskt våld i nära relationer och deras barn. Kvinnohuset ska enligt avtalet kunna ta emot akuta placeringar och socialnämnden ska kopplas in senast nästkommande vardag. I avtalet framgår att Örebro Kommun har åtta platser

reserverade av totalt 11 platser på Kvinnohuset och Kvinnohuset får ersättning för varje lägenhet som Örebro kommun reserverar. Kvinnohuset ska utöver att erbjuda skyddat boende och stödsamtal hjälpa till vid myndighetskontakter samt andra avgörande kontakter utanför Kvinnohuset. Alla kvinnor som bor på Kvinnohuset behöver ha ett biståndsbeslut från socialtjänsten enligt avtalet och planeringen för alla placeringarna ska ske tillsammans med socialnämnden. Kvinnohuset ska samverka i individärenden med berörda aktörer. Kvinnohuset ska även enligt avtalet samverka med Örebro kommun samt med andra verksamheter som arbetar med samma målgrupp. Enligt avtalet ska Kvinnohuset vara en plats för fysiskt och psykiskt skydd för våldsutsatta kvinnor och barn. Kvinnohuset ska i enlighet med avtalet bidra till att kvinnorna och barnen får en trygg och säker flytt från det skyddade boendet. Kvinnohuset ska även sprida kunskap om mäns våld mot kvinnor till samhället genom exempelvis studiecirkel, studiebesök samt genom att driva opinionsbildning. I avtalet framgår det även att Kvinnohuset ska ha en värdegrund som är skriftligt nedtecknad och känd av samtliga verksamma i föreningen. Värdegrunden ska bygga på människors lika värde, barnkonventionen, jämlikhet och respekt för individens integritet. Enligt avtalet ska de anställda dela värdegrund med kvinnojour rörelse och arbeta utifrån att våld är en brottslig handling som grundas i ojämlika maktrelationer mellan kvinnor och män eller parter i nära relationer.

Enligt avtalet ska Kvinnohuset med utgångspunkt i verksamhetens idé och målsättning bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att förbättra sitt arbete, vilket ska motsvara kraven i SOSFS 2014:4. Vidare framkommer det i avtalet att Kvinnohuset kan anpassa sitt ledningssystem för att systematiskt kvalitetsarbete till de egna förutsättningarna. Kvalitetsarbetet innebär bland annat att mål för verksamheten formuleras och följs upp och att ansvaret för kvalitetsarbetet är tydligt fördelat. Det ska vidare finnas rutiner och processer för intern och extern samverkan. Kvinnohuset ska göra riskanalyser, hantera avvikelser och synpunkter eller klagomål. Avtalet innebär även att Kvinnohuset ska ha kvalitetsrutiner som Örebro kommun kan följa upp. Kvinnohuset ska skriftligt lämna in uppföljningsrapporter med bedömning av insatsernas utfall till socialnämnden varje månad om inget annat överenskommit i genomförandeplan. I avtalet står att socialnämnden ska ha full insyn i enskilda ärenden och kunna ta del av dokument som behövs vid uppföljning av placeringar. Kvinnohuset ska även hålla socialnämnden i Örebro kommun underrättad om förhållanden som är av betydelse för uppdraget. Av avtalet framgår det att Kvinnohusets arbete ska uppfylla lagstiftade krav för de aktuella tjänsterna. Avtalet belyser även socialnämndens ansvar där det är dem som är ytterst ansvariga för den enskilde placeringen och beslut i alla frågor som innefattar myndighetsutövning. Båda parterna har enligt avtalet rätt att omedelbart häva avtalet om motparten gör sig skyldig till avtalsbrott och de inte är ringa.

3. Tidigare forskning

3.1 Forskning om viktiga inslag i samverkan

Förtroende och ett delat ansvar för målgruppen är två centrala delar för att en god samverkan ska kunna utvecklas (Laing et al. 2013). Forskning visar att förtroendet mellan de olika verksamheterna har en avgörande roll för en god samverkan vilket innebär att aktörernas förhållningssätt blir centralt för att kunna utveckla en lyckad samverkan. Verksamheter behöver utveckla en ”institutionaliserad empati” där realistiska förväntningar finns kring vad varje enskild verksamhet kan tillföra inom den rådande samverkan (a.a.). Langenderfer-Magruder et al. (2018) kommer i sin studie fram till att förståelse för verksamheternas respektive roll och ansvarsområde kan motverka vissa utmaningar i samverkan. Hesjedal et al. (2015) studie visar att en positiv inställning till verksamheternas samverkan underlättade det gemensamma arbetet. En annan viktig del i samverkan var att personalen inom båda verksamheterna såg varandra

som jämlika. När de upplevde sig som jämlika var det villiga att anstränga sig ytterligare i det gemensamma arbetet (a.a.). Enligt Laing et al. (2013) krävs det tid och engagemang för att kunna skapa en samverkan som är uppbyggd på tillit och förtroende. Även ett delat ansvar och tydliga roller mellan verksamheterna är viktiga inslag i samverkan (Hesjedal et al., 2015). Ett delat ansvar för våldsutsatta kvinnor mellan olika aktörer har visat sig vara effektivt för målgruppen kvinnor som blivit utsatta för våld (Haeseler, 2013). För att det ska vara möjligt att erbjuda sociala insatser med hög kvalitet där ingen kvinna riskerar att falla mellan stolarna, behövs en god samverkan där de enskilda verksamheterna stärker varandras arbete (a.a.).

Faktorer som delad samsyn och delat syfte i arbetet mot våld i nära relationer är något som Laing et al. (2013) anser är nödvändigt för att samverkan ska fungera. Langenderfer-Magruder et al., (2018) beskriver att en utmaning med samverkan är att våld i nära relationer är ett komplext fenomen och att det både finns olika definitioner av våld i nära relationer samt skilda uppfattningar kring hur behandlingen ska genomföras. Om verksamheter har olika sätten att arbeta med våldsutsatta kvinnor är det svårt att få alla aktörer att arbeta mot samma mål. Wendts (2010) studie visar också att om olika verksamheter har olika förståelse och förklaringar till våldet skapas det svårigheter i samverkan. Hesjedal et al. (2015) hävdar i sin studie att en gynnande faktor i verksamheters samverkan är när de delar samma mål och när fokus på arbetet var riktat mot att göra det bästa för deras gemensamma målgrupp och inte för verksamheternas egen vinning.

Enligt Laing et al (2013) kan samverkan mellan olika verksamheter vara problematiskt då olika verksamheter har olika syften med sitt arbete. Langenderfer-Magruder et al. (2018) beskriver att verksamheters olika sätt att arbeta med våldsutsatta kan göra det svårt att få alla aktörer att arbeta mot samma mål. Olika aktörer kan ha olika målgrupper eller riktlinjer i åtanke vid utförandet av arbetet. En aktör kan ha barnens skydd i åtanke, en annan aktör har kvinnans skydd i åtanke medan den tredje fokuserar på att lagen ska följas. Det betyder att säkerhetsplaneringen kan leda till utmaningar i samverkan, eftersom de behöver skydda både barnet och kvinnan och då det kan uppstå konflikter när personalen har olika förståelse över barnets skyddsbehov (a.a.). Varje verksamhet har en egocentrism som kan skapa problem i samverkan mellan verksamheter, då varje verksamhet har egna målsättningar som inte alltid stämmer överens med andra verksamheters mål (Haeseler, 2013). Därför behöver verksamheterna en mer dynamisk, flytande och ett mindre verksamhetsbundet fokus. Problemet med ett för stort verksamhetsbundet fokus exemplifieras i Hauge och Malos (1998) studie. När socialtjänsten enbart hade ett eget intresse av samverkan istället för ett gemensamt intresse med andra verksamheter var det svårare att utveckla ett arbete mot våld i nära relationer. Det verksamhetsbundna fokuset bidrog både till svårigheter inom socialtjänsten och för de andra verksamheterna som deltog i samverkan. När tydliga specifikationer fanns på uppgifter som skulle genomföras blev resultatet effektivare för alla som var delaktiga i samverkan. Därför hävdar Hauge och Malos (1998) att det är av vikt att bestämma alla verksamheters specifika roll i samverkan och att skapa en samverkan där beslutsfattande är möjligt trots verksamheternas olikheter.

Specialisering och kunskap inom området mäns våld mot kvinnor i nära relationer kan påverka vilket stöd de utsatta kvinnorna kan erbjudas. Ekströms (2016) avhandling visar att specialisering inom området mäns våld mot kvinnor ökade kvalitén på arbetet vilket innebar att de utsatta kvinnorna fick ett bättre stöd. Exempel på specialisering som Ekström (a.a.) skriver om är när en viss enhet på socialtjänsten är specialiserad inom ett visst område eller när några personer inom personalgruppen innehar fördjupade kunskaper på området. Fördelarna med specialiseringen var att socialarbetarna kunde bland annat prioritera kvinnofridsärenden samt

göra andra bedömningar för exempelvis ansökningar om försörjningsstöd. I Ekströms (a.a.) avhandling framgår det även att en likvärdig kunskapsnivå inom organisationen samt liknande uppfattningar kring sociala problem bidrog till att det sociala arbetet fungerade bättre och gjorde att kvinnorna fick mer stöd. När ett nytt samarbete har skapats beskriver Hague och Malos (1998) att det kan vara lönsamt att verksamheterna träffas och utbyter kunskap om våld i nära relationer. Verksamheterna kan därmed utbilda varandra kring deras egna arbete för att vidare identifiera brister i överlappningen mellan de olika verksamheterna.

En viktig aspekt i samverkan är kommunikation där verksamheterna gynnas av att snabbt kunna få kontakt med personal från den andra verksamheten (Hesjedal, Hetland & Iversens, 2015). I de studierna där det fanns brister i samverkan var kommunikationen ett återkommande problem. Helmersson (2017) identifierar flera brister med kommunikationen mellan kvinnojourer och specialenheter på socialtjänsten då det framgick att personalen på kvinnojouren ibland upplevde att det är svårt att komma i kontakt med socialsekreterare. Dessutom upplevde personalen att de vid vissa situationer fick dåligt med information kring när socialtjänsten förväntades vara klar med planeringsarbetet. Langenderfer-Magruder, Alven, Wilke och Spinelli (2018) lyfter i sin studie att kommunikation var den mest utmanande aspekten i samverkan. En bristande kommunikation kunde förhindra utförandet av arbetet om olika aktörer hade olika information i det enskilda fallet. Kommunikationen mellan de olika aktörerna blev därför viktig för att alla aktörer skulle ha en liknande förståelse över de enskilda fallen. Ibland kunde utsatta kvinnor ha svårt att öppna sig för fler olika personer och istället valde de att dela med sig av information till en i personalen. Denna person behövde då dela med sig av informationen till andra aktörer som arbetade med kvinnan. Det framkommer dock i studien att informationen inte alltid kom fram till andra aktörer (a.a.). Kommunikation kunde bland annat försvåras genom att personalen hade en hög arbetsbelastning eller att sekretessuppgifter kunde förhindra personalen att utbyta viss information. Sekretessen gjorde det svårt för personalen att upprätta en tydlig helhetsbild av det enskilda fallet och det begränsade deras möjligheter att utföra sina arbetsuppgifter, vilket också ledde till en frustration hos personalen (a.a.).

Haeseler (2013) tar också upp vikten av kommunikation och menar att myndigheter behöver förstärka kommunikationen för att samverkan ska kunna utvecklas. Regelbundna möten mellan aktörerna var viktigt för att förhindra dubbelarbete, förbättra befintliga resurser och diskutera möjligheter för att eliminera oklarheter i arbetet. Även Mossberg (2014) tar upp i sin studie att möten mellan verksamheterna var viktigt för samverkan då de bidrog till att aktörerna fick mer realistiska förväntningar på varandras arbete. Studien visade även att cheferna försökte skapa ett mer öppet klimat och en bättre samverkan mellan verksamheterna och cheferna ansåg att om de förmedlade att samverkan var viktigt, blev det lättare för medarbetarna att ta samma ställningstagande (a.a.). Enligt Laing, Humphreys och Cavanagh (2013) är ett öppet och inkluderande klimat där alla parter intressen beaktas avgörande för en lyckad samverkan. Det innebär att skillnader i verksamheters möjlighet till att utöva makt behöver beaktas för att inte en verksamhet som innehar större möjligheter att ta beslut och bestämma får ett större inflytande i samverkan. Laing et al. (a.a.) anser också att om det uppstår skilda åsikter i samverkan är de viktigare att de diskuteras istället för att problemet undviks. Verksamheterna behöver lyssna och förstå kvinnorna och utifrån det utforma den gemensamma samverkan. Alla aktörer som deltar i samverkan ska ha fokus på att kvinnor och barn ska få ett så bra stöd och hjälp som möjligt.

3.2 Forskning om påverkan på Kvinnojourer

Socialtjänsten samverkan med ideella organisationer har ökat de senaste åren och det är vanligt att ideella organisationer finansieras av statliga och kommunala bidrag (Socialstyrelsen, 2015). Miller och Wasileskis (2015) studie visar att ideella organisationers arbete blir begränsat både genom en bristande samverkan med den offentliga sektorn samt genom ett bristfälligt ekonomiskt stöd från den offentliga sektorn. Helmersson (2017) drar slutsatsen att mer fria pengar för kvinnojourer har prioriterats de senaste åren för att kunna ge mer långsiktiga förutsättningar för dessa verksamheter. Kvinnojourerna upplever att samverkan med socialtjänsten fungerar bra och de har en positiv inställning till kommunala medel och avtal. Genom kommunala medel upplevde personalen på kvinnojouren att de fått större möjligheter att hjälpa fler utsatta kvinnor. Lu (2015) belyser i sin studie att samverkan mellan organisationer kan bidra till att ideella organisationers ekonomi blir mer stabil. Studien visar att när ideella organisationer har en ekonomisk stabilitet som säkrar deras överlevnad blir organisationerna mer benägna att förespråka för bredare och samhällseliga frågor. Samtidigt kan ekonomiska krafter bidra till att organisationer blir mer fokuserade på att utföra tjänster åt sina uppdragsgivare, vilket kan bidra till ett minskat civilt engagemang som samhället förväntar sig från ideella organisationer.

En ökad samverkan mellan olika organisationer har krävt att ideella organisationer behöver göra snabba organisationsförändringar som påverkar organisationens struktur, uppdrag, filosofi och målgrupp (Mulroy & Back-Tamburo, 2005). I studien framgår det att ideella organisationer upplevde att genom den ökade samverkan förändrades också relationerna med andra verksamheter. Förändringarna innebar bland annat att verksamheterna delade på ansvaret och att det krävdes en tätare samverkan mellan verksamheterna. Den förändrade relationen påverkade de ideella organisationernas bestämmanderätt och makt och gjorde dem mer resursberoende av andra verksamheter. Mulroy och Back-Tamburo (a.a.) hävdar att genom samverkan med den offentliga sektorn upplevde ideella organisationer att de behövde anpassa sin filosofi för att det skulle vara möjligt för dem att kunna utföra tjänster åt den offentliga sektorn. Den förändrade filosofin gick att identifiera genom en förändrad organisationskultur, förändrade målsättningar och genom att engagemanget hos personalen förändrades.

4. Teoretiskt ramverk

Nedan redovisas det teoretiska ramverket som tillsammans med empirin utgör utgångspunkten för studiens analys. Den teoretiska ramen utgår från organisationsteori där olika delar från organisationsteori valts utifrån möjlighet till fördjupning i den insamlade empirin. Den teoretiska ramen rör organisationsteori inom områdena samverkan, struktur och kultur. Organisationsteori rörande struktur används för att förstå hur verksamheternas struktur påverkar deras samverkan medan organisationsteori rörande kultur används för att bland annat förstå hur normer och värderingar som finns inom verksamheterna påverkar deras samverkan. Organisationsteori om samverkan används för att kunna förstå hur Kvinnohuset som en ideell verksamhet kan påverkas av samverkan med den offentliga sektorn.

4.1 Organisationsteori

Begreppet organisation kan ha flera betydelser och kan exempelvis handla om speciella strukturdrag inom en organisation eller om organisationen som helhet. Det finns organisationer i både offentlig sektor i form av olika myndigheter, i privat sektor som företag och i ideell sektor i form av fackförbund eller ideella verksamheter, vilka kallas intresseorganisationer. Bakka, Fivelsdal och Lindqvist (2006) uttrycker att det karaktäristiska med organisationer är att de har en arbetsfördelning och en administrativ apparat som med olika regler, värderingar

och avtal som grund försöker säkra koordinering, kontinuitet och måluppfyllelse. Läran om organisationer – organisationsteori, strävar efter att vara generell och skapa allmängiltig kunskap om organisationer. Organisationsteori är ett relativt nytt område, men den är rik på omfattande litteratur och synpunkter. Den är därför inte ett färdigt teoretiskt system, utan organisationsteorin bör ses som en teori under uppbyggnad (a.a.).

4.1.1 Samverkan

Syftet med att samverka grundar sig ofta i resursmässiga skäl då det åligger varje myndighet att använda sina resurser på bästa möjliga sätt. Ett annat syfte med samverkan är att verksamheterna kan undvika dubbelarbete (Danermark, 2004). Enligt Vernis, Iglesias, Sanz och Saz-Carranza (2006) är samverkan mellan olika former av organisationer något som ökar. Organisationer kan delas in i tre olika sektorer – offentlig sektor, privat sektor och ideell sektor. De tre sektorernas ökade samverkan bidrar till att organisationerna har en gemensam målgrupp som samverkan rör samt specifika ansvarsområden för att uppnå ett specifikt mål. De tre sektorerna är beroende av varandra vilket gör att gränserna mellan dem ofta blir otydliga, eftersom de överlappas och dras närmare varandra bland annat genom den ökade samverkan (a.a.). En ytterligare faktor som försvårar gränsdragningen mellan de olika organisationsformerna är att ideella organisationer finansieras ofta av offentliga medel, samtidigt som den offentliga sektorn till stor del köper in produkter och tjänster från de privata och ideella sektorerna. Vernis et al. (2006) anser att det är extra viktigt för den ideella sektorn att stärka sin roll för att kunna fungera som en länk mellan medborgare och andra organisationer inom exempelvis offentlig sektor.

Ett annat problem som kan uppmärksammas är *hur* de ideella organisationernas självständighet kan bevaras när offentliga organisationer behöver kontrollera de offentliga utgifter som läggs på ideella organisationerna (Vernis, 2006). Ideella organisationers egna krav på självständighet kan riskeras om de endast erbjuder service som deras huvudmän önskar. Offentliga myndigheter behöver ställa krav på ideella organisationer för att de ska upprätthålla en viss standard. Kraven kan resultera i att ideella organisationer blir mindre flexibla och det finns en risk att denna typ av samverkan skapar ett alltför byråkratiskt socialt system. Vernis et al. (2006) lyfter också att kontrakt och avtal mellan offentliga myndigheter och ideella organisationer ger en långsiktig stabilitet samtidigt som avtal och kontrakt ofta bygger mer på kontroll snarare än på ömsesidigt förtroende. Även Danermark (2004) skriver att vissa faktorer kan bidra till att den ena verksamheten får ett maktövertagande. Om den ena verksamheten enligt lagstiftningen har rätt att fatta beslut som påverkar den andra verksamheten kan det bidra till ett maktövertagande. Det blir då viktigt att beslut som berör båda verksamheterna vid en samverkan får stöd från båda parter. Danermark (a.a) skriver att ekonomi påverkar maktförhållandet där den verksamhet som har ett större ansvar för finansieringen får mer makt. Ett förhållningssätt som kan underlätta en ekonomisk obalans mellan verksamheter är att öppenhet och genuint lyssnande ska prägla samverkan (a.a.). Det är viktigt för den ideella sektorn att stärka sin roll för att kunna fungera som en länk mellan medborgare och andra organisationer inom exempelvis offentlig sektor. En annan aspekt är att ideella organisationer behöver fortsätta kritisera den offentliga sektorn och aktivt förorda klienternas rättigheter. Samtidigt bör myndigheterna acceptera de ideella organisationernas förespråkande roll i samhället (Vernis et al., 2006).

4.1.2 Struktur

Begreppet *struktur* innebär att det finns ett system kring fördelningen av arbetsuppgifter samtidigt som arbetsuppgifterna är sammanlänkade med varandra (Augustinsson, Ericsson, &

Rakar, 2018). Struktur inom en organisation kan beskrivas som ett ramverk som påverkar oss, begränsar oss samt hjälper oss. Fördelningen behövs för att öka effektiviteten, då det inte är lönsamt att alla individer gör samma sak när det samtidigt finns andra arbetsuppgifter som behöver utföras. Fördelningen av arbetsuppgifter bidrar även till ett ökat behov av samverkan med varandra då fördelningarna behöver hänga samman med varandra och att det inom samverkan behöver finnas en gemensam riktning i arbetet. När en organisation växer ökar även fördelningen av arbetsuppgifter, vilket ställer högre krav på en god samverkan mellan aktörerna. En växande organisation kan därmed vara en utmaning för att bibehålla en gemensam riktning i arbetet och det finns en risk att de specifika uppgifterna prioriteras mer än det gemensamma målet (a.a.). I en samverkan är det gynnsamt att kartlägga varje organisations funktion inom samverkan där det tydligt framgår vad både myndigheten och den ideella verksamheten har för uppgift för att samverkan ska bli lyckad (Vernis et al., 2006).

Inom strukturen finns byråkratiska riktlinjer som kan liknas med något som redan är tänkt och förutbestämt (Augustinsson et al., 2018). Byråkratin kan handla om att följa de beslut som redan har tagits och påverkar handlingsutrymmet för individerna inom organisationen. Struktur innebär också att det finns en hierarki inom organisationen där det är förutbestämt vem som ska kontrollera vem och vad, det vill säga att det finns en maktordning. Hierarkin påverkas bland annat av kompetens och status inom organisationen. Augustinsson et al. (a.a.) beskriver att vissa menar att byråkratin bidrar till att människans egna förmåga att ta förnuftiga beslut reduceras och att det leder till en maktstruktur där människor kontrolleras. Samtidigt menar andra att byråkrati bidrar till trygghet, säkerhet och pålitlighet inom organisation och att det finns inget bättre alternativ.

4.1.3 Kultur

Begreppet *kultur* går att förstå som ett givet förhållningssätt för människor och kan delas in i de tre underbegreppen *normer*, *värderingar* och *meningssystem* (Augustinsson et al., 2018). Författaren beskriver normer som föreställningar, underförstådda regler och förväntningar om det normala handlandet. Det vill säga att det fungerar som regler kring hur människor ska handla eller förhålla sig till varandra. Christensen, Lægreid, Roness och Røvik (2005) skriver att det inom en offentlig organisation finns både *informella* och *formella* normer och att de bidrar med olika funktioner samtidigt som de påverkar varandra. Formella normer kan exempelvis vara lagar, regler och anställnings-instruktioner medan informella normer är normer som är kopplade till socialiseringen inom organisationen. Formella normer hjälper organisationen att uppfylla redan uppsatta mål medan informella normer efter tid växer fram inom organisationen. Augustinsson et al. (2018) skriver att värderingar sammanlänkas med normer och utgör en uppfattning kring om något är bra eller dåligt. Inom en organisation kan vissa normer och värderingar ha högre värde än andra och dessa kan skapa som ”mentala kartor” för medarbetarna inom organisationen som är önskvärda att följa (Christensen et al., 2005).

Meningssystem står för en osynlig symbolik som hjälper oss att tolka resurser som språk, handlingar och materia (Augustinsson et al., 2018). Symboliken hjälper oss att på en gemensam nivå kunna förstå, tolka och förklara något. Ett exempel på meningssystem är att ett och samma ord kan tolkas på olika sätt beroende på vem som tolkar, eftersom människor lägger in olika symboliker med ordet. Genom kommunikation med andra utvecklas och upprätthålls ett meningssystem som delas mellan personalen. Augustinsson et al. (a.a.) anser att kulturen kan hjälpa oss att förstå vad som ligger bakom handlingar samt vilka värden som handlingarna ger. Det är först när något avviker från normen som människor ofta upptäcker att de saknar verktyg för att kunna tolka och förstå. Genom reflektion kan nya infallsvinklar upptäckas som sedan

kan leda till nya kunskaper. Informella relationer främjar samverkan mellan organisationer (Vernis et al., 2006). Därför kan det också vara nödvändigt att möjliggöra för personalen inom de båda organisationerna att mötas och skapa tillhörighet med varandra. Gemensamma mötesplatser är något som främjar relationerna och gör det enklare att utbyta erfarenheter. Vernis et al. (a.a.) lyfter dock att inom myndigheter där det finns en hög omsättning med personal kan det vara svårt att bilda sådana relationer mellan organisationerna om det inte finns speciella enheter som ansvarar för samverkan med det ideella. Enligt Vernis et al. (2006) är det viktigt för organisationer inom alla sektorer att utveckla en relationell och kulturell samverkan baserad på målsättningar, ansvarsfördelning och sökandet efter gemensamma intressen, utan att organisationernas egen identitet riskerar förändras.

När en organisation har utvecklat informella normer som kompletterar de formella normerna menar Christensen et al. (2005) att organisationen utvecklat en institutionaliserad organisation som är mer komplex, mindre flexibel och mindre anpassningsbar. Samtidigt kan normerna komma fram till mer effektiva lösningar och bidra till en förbättrad social gemenskap. Institutionella normer och värderingar formas genom en utvecklingsprocess när organisationen anpassar sig till yttre och inre krav. Yttre krav är krav som kommer från verksamheter som organisationen interagerar med och som de har behov av. Inre krav kan innefatta bland annat de första informella normerna, institutionella minnen som uppkommit genom erfarenhet, eller normer från en utbildning (a.a.). De första informella normerna är de kulturella normer och värderingar som finns inom organisation vid det tillfället organisationen grundades och dessa normer har en avgörande roll för hur en offentlig organisation utvecklas. Det kan vara svårt att förändra dessa normer trots att omgivningen är föränderlig. Personer som har arbetat länge inom organisationen kan fungera som institutionellt minne där de genom tidigare erfarenheter har lärt sig hur vissa situationer ska hanteras utifrån vissa regler samt utifrån organisationens identitet. Genom de kulturella erfarenheterna som utgör institutionella minnen kan medarbetarna hantera komplexa och svåra situationer i arbetet. Institutionella minnen kan underlätta för nya anställda att anpassa sig till de redan givna ramarna och kan snabba på inlärningsprocessen i arbetet (a.a.). Något annat som underlättar en snabbare anpassning i organisationen är om de som arbetar inom organisationen har samma utbildningsbakgrund och därmed delar de redan samma normer som finns inom utbildningen.

Det finns både fördelar och nackdelar med en stark organisationskultur. Fördelar som Christensen et al. (2018) lyfter är att det kan bidra till att personalen känner en mening med sitt arbete då det finns tydliga riktlinjer där arbetsuppgifterna hänger samman med andras uppgifter. Meningsfullheten kan i sin tur bidra till att kvalitén på arbetet ökar samt att arbetet bedrivs mer effektivt. Starka kulturella normer kan även bidra till att personalen kan agera snabbt då det redan finns givna regler och att personalen arbetar på liknande sätt. Organisationer som har starka kulturella normer menar Christensen et al. (a.a.) har lättare att uppfylla de mål som organisationen satt upp. Nackdelar med en stark kulturell norm kan bland annat vara att det kan bidra till en bristande anpassningsförmåga gentemot andra verksamheter i omgivningen. Organisationen kan eventuellt ha ett för starkt fokus på sin egna verksamhet att deras förmåga att rätta sig efter andra verksamheter kan bli begränsad.

5. Metod

5.1 Studiens design

Studien är en fallstudie och syftar till att undersöka personalens upplevelse av samverkan mellan verksamheterna Kvinnohuset och socialtjänsten i Örebro. En fallstudie är en forskningsdesign som innefattar en detaljerad och fördjupad analys kring ett enda fall (Bryman,

2008). Ett fall kan innebära att de undersöker en viss plats, ett samhälle eller en organisation (a.a.). Det här fallet innefattar en granskning av två verksamheter som verkar inom samma kommun.

5.2 Litteratursökning

Syftet med en systematisk litteratursökning är att identifiera relevant information avseende det aktuella problemområdet som författaren avser att undersöka. Genom en systematisk litteratursökning ökar studiens trovärdighet avseende resultat och slutsatser om hon kan visa att hon gjort en grundlig sökning efter tidigare forskning (Booth, Papaioannou & Sutton, 2012). Det innebär att författaren har gått igenom flera artiklar med olika infallsvinklar runt samma ämne och inte utelämnar viktiga aspekter avseende författarens problemområde som både kan tillföra nya perspektiv eller som kan styrka redan befintliga perspektiv. Vid en litteratursökning används vissa inklusions- och exklusionskriterier som innebär att författaren bestämmer vilka kriterier artiklarna behöver uppfylla för att vara användbara. Vilka inklusionskriterier författaren väljer beror på studiens syfte (a.a.). De artiklar som först valdes inkluderade samverkan mellan olika verksamheter eller socialtjänstens arbete där målgruppen var kvinnor som blivit utsatta för mäns våld. Alla artiklar som funnits i databasen "Social Service Abstract" har varit granskade i form av "peer reviewed". Inklusionen innebär att mycket forskning rörande kvinnor som blivit utsatt för våld som inte har berört samverkan eller socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer har exkluderats för att artiklarna ska kunna kopplas till studiens syfte. Studier som kan ses som äldre försökte undvikas för att öka studiernas relevans till hur nutidens samverkan fungerar. Äldre studiers relevans kan påverkas av att både samhällsstrukturer och organisationer förändras. Därför har en reflektion gjorts över relevansen på studien av Hauge och Malos från 1998. Eftersom Hauge och Malos studie kommer fram till mycket som andra studier också kommer fram till har bedömningen gjorts att den, trots sin ålder, är relevant och användbar till den aktuella studien. Ett annat exklusionskriterium är att artiklar som inte rörde europeiska eller amerikanska studier har exkluderats, då studier från andra kulturer kan vara svåra att applicera till västvärldens samhälle. Under arbetets process uppfattades den tidigare forskningen som för snäv och ett val gjordes att göra ytterligare sökningar i databasen "Social Service Abstract" på artiklar som inkluderade samverkan mellan olika verksamheter där artikelns målgrupp inte behövde inkludera våldsutsatta kvinnor. Genom sökningarna ringades forskningsfältet in på ett mer övergripande plan, vilket gav en mer rättvis bild av hela forskningsfältet. Förutom att målgruppen inte behövde röra våldsutsatta kvinnor, hade sökningar samma inklusions och exklusionskriterier som tidigare.

En litteratursökning kan utformas på olika sätt utifrån syftet med själva litteratursökningen (Booth et al. 2012). En mer omfattande sökning kan inledningsvis göras som kan dels ge en indikation på hur omfattande problemområdet är som författaren avser att undersöka, hur mycket tidigare forskning det finns inom området samt tips på alternativa eller fler sökord (a.a.). Sedan kan de relevanta sökorden organiseras i en sökstrategi. Det innebär att författaren ska fundera ut upplägget på själva sökorden samt finna relevanta databaser för att hitta artiklar inom rätt område. Författaren bör dokumentera alla steg i litteratursökningen. Det innebär att författaren ska kunna redovisa hur hon har gått tillväga för att finna den vetenskapliga litteratur som redovisas i arbetet (a.a.). Inledningsvis genomfördes breda sökningar inom området *samverkan* och *våld i nära relationer* för att identifiera tidigare forskning inom området. Vidare identifierades alternativa sökord genom att bland annat undersöka vad den tidigare forskningen använt för sökord. Efter att ha provat flera olika sökord utformades en specifik sökning som ringade in studiens undersökningsområde. Sökningen innefattar orden "social service", "human service", "women domestic violence" samt "cooperation". Sökningen provades på flera databaser och flest relevanta artiklar hittades i databasen "Social Service Abstract". Sökningen

i "Social Service Abstract" gav totalt 49 träffar och varav dem valdes sex artiklar. Det inkluderades och exklusionskriterier som tidigare redovisats avgjorde vilka studier som valdes att användas.

Eftersom föregående sökning var för snäv gjordes sedan ytterligare tre sökningar i databasen "Social Service Abstract" med sökorden "nonprofit organisation", "welfare state", "collaboration", "intimate partner violence" och "non governmental organi*". Första sökningen gav två träffar, andra fem träffar och den tredje gav sex träffar. Vid respektive sökningar valdes en artikel ut, vilket gjorde att 10 studier exkluderades totalt och tre studier valdes att användas. En kompletterande sökning gjordes senare i "Social Service Abstract" för att bredda forskningsfältet ytterligare rörande samverkan mellan olika verksamheter. Sökorden var då "collaboration", "intimate partner violence" och "non governmental organi*" och sökningen resulterade i ytterligare tre artiklar till studien. Även grå litteratur har funnits genom Ekströms (2016) referenslista där studien Helmersson (2017) har valts ut. Dessutom har Laing et al. (2013) använts som annan vetenskaplig litteratur i form av studielitteratur.

5.3 Urvalsmetod

Snöbollsurval valdes som urvalsmetod i föreliggande studie. Bryman (2008) beskriver att ett snöbollsurval görs genom att forskaren först väljer ut en mindre mängd personer och att de personerna i sin tur tar kontakt med ytterligare deltagare som kan vara relevanta till studien. Metoden har ansetts varit lämplig då studiens syfte inte är att generalisera resultatet, utan för att få en djupare förklaring för det specifika studieobjektet. Kontakten togs först med chefer och gruppledare på respektive verksamhet och sedan beslutade de vilka som skulle delta i studien. På det sättet kunde personer som är insatta i området intervjuas och mer fördjupade svar inom kunde då ges.

5.4 Datainsamlingsmetod

Empirin till studien har samlats in genom fem semistrukturerade intervjuer. Enligt Bryman (2008) innebär en semistrukturerad intervju att forskaren innan intervjun upprättar en intervjuguide där olika teman ska styra intervjun. Frågorna ska var utformade på ett sätt som möjliggör för intervjupersonen att ge utförliga svar. Det finns även möjlighet för intervjuledaren att ställa följdfrågor och intervjuguiden behöver inte följas i bestämd ordning. En semistrukturerad intervju kan både ge djupgående svar samtidigt som den medför en viss struktur som möjliggör en jämförelse av andra intervjuer (a.a.). Innan intervjuerna genomfördes upprättades en intervjuguide med frågor som var inordnade under vissa teman. Frågorna var relativt breda och öppna för att deltagarna skulle kunna svara öppet och kunna ge mer fördjupade svar. Under intervjun ställdes även följdfrågor för att få mer information, samtidigt som andra frågor ströks då de redan hade besvarats från föregående frågor. Efter att tre av fem intervjuer genomförts reviderades vissa frågor medan andra lades till eller togs bort. Ändringarna gjordes efter de första intervjuerna då det upptäcktes att vissa frågor kunde formuleras på andra sätt som var mer anpassat till studiens syfte.

5.5 Tematisk analysmetod

Resultatet från de fem intervjuerna har strukturerats genom en tematisk analys. En tematisk analys går ut på att identifiera olika teman och subteman i den insamlade datan (Bryman, 2008). Teman och subteman plockas ut genom att forskaren bland annat identifierar de mest förekommande teman i empirin, genom att hitta likheter och skillnader i deltagarnas svar samt genom att identifiera avsaknad av viss information som deltagarna inte väljer att förmedla. Samtliga intervjuer spelades in och transkriberades och sedan gjordes en noggrann genomgång

av alla transkriberingar för att identifiera några vanligt förekommande teman. Efter att tre huvudteman identifierades gjordes ytterligare en genomgång av transkriberingarna för att finna vissa subteman. Tematiseringen genomfördes genom att transkriberingarna färgmarkeras där varje färg tillhörde ett tema eller subtema. Efter att ha delat in empirin utifrån de valda teman och subteman i ett dokument sammanfattades deltagarnas svar under vardera tema. Teman delades in genom de teman som fanns i den teoretiska ramen där bland annat struktur var ett tema. Under temat struktur ingick subteman som exempelvis avtal, arbetsfördelning och specialisering. Efter att texten analyserats med den teoretiska ramen togs temana bort och våra subteman sorterades under respektive frågeställning som subtemat besvarade. Slutligen styrktes vissa slutsatser med tidigare forskning.

5.6 Tillförlitlighet och äkthet

Tillförlitlighet innefattar de fyra delkriterierna trovärdighet; överförbarhet; pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera (Bryman, 2008). Studiens trovärdighet kan stärkas genom att försäkra att studien genomförts utefter vissa forskningsregler samt genom att de respondenter som deltagit i studien får ta del av resultatet och bekräfta att forskaren har uppfattat det som sagts på ett rätt sätt. Överförbarhet handlar om hur väl resultatet skulle kunna stämma med en annan kontext medan pålitlighet innebär att det finns en tydlig redogörelse av alla faser i forskningsprocessen för att det ska vara möjligt att granska resultatet. Möjlighet att styrka och konfirmera innefattar bland annat att forskaren själv inte medvetet låta sina egna personliga värderingar påverka utförandet av slutsatser (a.a.). De metoder som har använts i studien har följt det upplägg som studielitteraturen angivit och de metoder som ansetts vara mest lämpade för den aktuella studien har valts. Alla respondenter har fått möjlighet att läsa igenom sina transkriberingar och erbjudits att kommentera om något har uppfattats felaktigt eller om de önskar göra tillägg eller förtydligande. Genom att ha följt anvisningar från studielitteratur samt gett respondenterna chans att återkoppla kan det ha stärkt studiens trovärdighet.

Överförbarhet är ett alternativt kriterium för generaliserbarhet vid kvalitativa studier (Bryman, 2008). Thornberg och Fejes (2015) hävdar att inom kvantitativ forskning argumenterar forskare att användbarheten i forskningsresultat ligger i dess generaliserbarhet eller statistiska generalisering, som kräver sannolikhetsurval. Då kvalitativa forskningen genomförs genom deltagande observationer eller genom intervjuer med ett litet antal individer, menar vissa kritiker att det är omöjligt att generalisera till andra miljöer. Kritikerna menar att ett fall inte kan vara representativt för en hel population. Thornberg och Fejes (a.a.) menar dock att andra former av generalisering har utvecklats inom kvalitativ forskning, varav en handlar om att läsaren kan göra en analytisk generalisering. Det innebär att läsaren gör en väl överlagd bedömning om i vilken mån resultatet från studien kan ge vägledning för vad som kan hända i en annan situation. Genom att betrakta resultatet från en kvalitativ forskning, bedömer läsaren om vad i studien som går att applicera på den egna situationen och vad som inte kan appliceras. En sådan form av generalisering kan också kallas för transferabilitet, eftersom det i större grad handlar om att överföra kunskap snarare än att upptäcka generella villkor (a.a.). Förhoppningen med studien är att andra verksamheter kan överföra delar av den kunskap som framkommer i den aktuella studien till den egna situationen. För att stärka pålitligheten är studiens genomförande tydligt redovisat i arbetet och dessutom beskrivs vilka ställningstaganden som gjorts under processen. Vid startskedet av studien fanns ingen större kunskap om verksamheternas samverkan, vilket har minskat risken för att egna personliga värderingar ska påverka studien. Det finns ändå en risk att en viss personlig vinkling sker när de delar som finns i den teoretiska ramen har valts ut av författarna till studien, vilket har gjorts i den aktuella studien. Dock har fokus varit på att lyfta det respondenterna tyckt varit viktigt vid utförandet av

alla delar i studien, vilket kan ha gjort studien mindre påverkingsbar av egna personliga tolkningar.

Inom äkthetskriteriet ska forskaren bland annat ge läsarna en rättvis bild av verkligheten genom att reflektera kring om studiens respondenter får en större förståelse för sin sociala situation och miljö samt reflektera kring om respondenterna får en tydligare bild över hur andra personer i miljön uppfattar vissa saker (Bryman, 2008). Dessutom ska reflektioner göras kring om studien möjliggjort att respondenterna kan förbättra sin situation. Vid genomförandet av studien har strävan varit att enbart redovisa respondenternas svar och egna tolkningar av det som sagts har undvikits. På det sättet ger resultatet en mer rättvis bild av det som framkommit i intervjuerna. Då studien undersöker samverkan mellan två verksamheter kan resultatet vara användbart för respondenterna både för att ge en tydlig bild över hur personalen på respektive verksamhet upplever samverkan. Dessutom kan studien var användbar för verksamheterna genom att vissa förbättringsområden har identifierats, vilket respondenterna får chans att ta del av.

5.7 Forskningsetiska överväganden

Etiska övervägande har gjorts löpande under hela arbetet för att inte riskera att någon deltagare ska ha tagits skada av sin medverkan samt för att försäkra studiens pålitlighet. De etiska principerna vid genomförandet av forskningsstudier i Sverige är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman, 2008). Samtliga principer har genomsyrat arbetsprocessen. Informationskravet innebär bland annat att deltagarna ska få information gällande studiens syfte. Deltagarna ska även bli informerade om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst har möjlighet att avbryta sitt deltagande i studien. Dessutom ska deltagarna få information om vad som förväntas av dem som deltagare. Samtyckeskravet innefattar att deltagarna själva ska kunna bestämma om de vill medverka i studien. Personuppgifter på deltagarna ska enligt konfidentialitetskravet behandlas varsamt för att ingen annan ska kunna komma åt uppgifterna. Nyttjandekravet belyser om att den information som samlas in enbart ska användas vid den aktuella studien (a.a.). Vid den första kontakten som togs via telefon och mail gjordes en kort beskrivning av syfte med studien. Innan intervjuerna genomfördes delades ett informationsblad ut till samtliga deltagare där dels information om studiens syfte, konfidentialitet och nyttjandekravet togs upp. Deltagarna fick även muntligt ge sitt samtycke till att delta i studien. Ett etiskt dilemma kan identifieras då det är chefer och gruppleddare som tagit beslut om vilka som ska delta i studien. Det kan leda till att respondenterna känner påtryckning från sin chef eller gruppleddare att delta och att samtycket därmed blir bristfälligt. För att överväga denna risken har det tydligt framgått att det varit frivilligt att delta i studien och att respondenterna när som helst kan välja att avsluta sin medverkan i studien.

Ett etiskt övervägande gällande konfidentialitetskravet har gjorts genom att enbart inhämta namn på deltagarna och när resultatet skrevs användes kodnamn istället för deltagarnas fullständiga namn. Empirin har omformulerats för att läsaren inte ska kunna identifiera respondenterna utifrån deras utsagor. Ljudfilerna efter inspelningarna har raderats efter att transkriberingarna har gjorts. Några etiska frågor som Kvale och Brinkmann (2009) tar upp är hur forskaren kan undvika att deltagarna tar personlig skada genom sin medverkan, hur forskaren kan säkerställa studiens vetenskapliga kvalitet samt vilka konsekvenser studieresultatet kan få för deltagarna. För att säkerställa att det som framkommer i transkriberingarna stämmer med verkligheten samt för att försäkra att ingen känslig information redovisas i studien fick deltagarna möjlighet att läsa igenom sina transkriberingar och återkoppla eventuella synpunkter. Vid analysen och diskussionen har noga övervägande gjort för att säkerställa att analyserna är trovärdiga och att materialet inte har överanalyserats.

Dessutom har etiska reflektioner gjorts kring om studiens slutsatser skulle kunna innehålla information som kan vara känslig för deltagarna.

6. Resultat och analys

Här redovisas resultatet i en integrerad form med analysen. Analysen har gjorts med hjälp av den teoretiska ramen och vidare har tidigare forskning använts för att stärka vissa delar av analysen. Resultatet och analysen är uppdelade i studiens frågeställningar och de rubriker som står nedan frågeställningarna besvarar respektive frågeställning.

Det var fem respondenter som medverkade i studien varav tre personer från Kvinnohuset i Örebro och två från socialtjänsten i Örebro på vuxenenheten och på mottagningsgruppen. Respondenterna har olika lång erfarenhet på respektive arbetsplats. Samtliga har dock flera års erfarenhet av socialt arbete och kunskap om att arbeta med kvinnor som blivit utsatt för våld i nära relationer. Respondenterna har fått fiktiva namn och respondenterna från Kvinnohuset kallas för Linda, Ida och Sara. Respondenterna från socialtjänsten kallas för Malin och Karin. Respondenterna har olika roller och positioner inom deras respektive verksamhet och därmed samverkar de på olika sätt med varandra.

6.1 Vilka inslag i samverkan uppfattar respondenterna på socialtjänsten och Kvinnohuset som särskilt viktiga?

Några viktiga inslag i samverkan som kunde identifieras i intervjuerna och som underlättar i samverkan handlar om arbetsfördelning, kommunikation, specialkompetens, kunskap, samsyn och förtroende. Nedan presenteras resultat och analys efter ovanstående teman

6.1.1 Arbetsfördelning

Det framkommer att Kvinnohuset samverkar med flera enheter på socialtjänsten och att det finns en väl uppstyrd arbetsfördelningen mellan enheterna. En sådan uppdelning av arbetsuppgifter mellan enheterna på socialtjänsten kan ses som en struktur. Struktur innebär att det finns ett system kring fördelningen av arbetsuppgifter samtidigt som arbetsuppgifterna är sammanlänkade med varandra (Augustinsson et al., 2018). Fördelningen behövs för att öka effektiviteten, då det inte är lönsamt att alla individer gör samma sak när det samtidigt finns andra arbetsuppgifter som behöver utföras (a.a.). Att Kvinnohuset och enheterna på socialtjänsten är sammanlänkade med varandra kan förstås genom att de arbetar för samma målgrupp, samtidigt som de är separerade från varandra på grund av de olika arbetsuppgifterna och ansvarsområden. Eftersom varje enhet har sina egna roller, uppdrag och rutiner kan det förstås att det inte skulle bli lika effektivt och lönsamt om alla inom organisationen gick in i varandras ansvarsområden och arbetsuppgifter. En möjlig förklaring till att fördelningen av ansvarsområden och arbetsuppgifter på socialtjänsten ser ut som den gör kan vara för att det gör arbetet mer lönsamt och ökar effektiviteten.

Det framkommer också i intervjuerna att socialtjänsten har ett tydligt uppdrag att utreda kvinnornas behov. Kvinnohuset ska i sin tur utföra uppdraget som skickas till dem. Karin på socialtjänsten menar att arbetet blir mer effektivt på socialtjänsten när de samverkar med Kvinnohuset:

Så vi tänker att sen har vi gjort vår del och de [Kvinnohuset] tar vid och det är så det är upplagt och det funkar jättebra. Vi behövs sen här för att ta nästa, man måste tänka det står folk på kö här och då får man, nu är hon trygg då åka jag tillbaka och dokumentera eller ta nästa. De är massor med dokumentation efter ett sånt här ärende som man [...] inte kan

stressa sig igenom för att det är så viktigt vad som ska stå. [...] Det är ju jättemycket som tar jättemycket tid så att vi är ju jättetacksamma att allt det praktiska med hennes introduktion i huset sköts av dom, det är jättebra. (Karin, socialtjänsten)

Karin på socialtjänsten lyfter också att det är viktigt att undvika dubbelarbete och att personalen behöver ha olika roller och arbetsuppgifter. Karin menar att det kan bli oklart för kvinnan vad respektive personalens roll är om personalens roller skulle vara otydliga. Med Augustinssons et al. (2018) teori om att arbetsfördelningen krävs för att göra arbetet mer effektivt och lönsamt, kan det förstås att arbetsfördelningen mellan Kvinnohuset och socialtjänsten också bidrar till att arbetet blir mer effektivt. Effektiviteten visar sig bland annat genom att när handläggarna på mottagningsgruppen skickar uppdraget till Kvinnohuset kan de snabbare slutföra dokumentationen för att sedan handlägga nästa ärende. Det kan förstås att arbetsfördelningen mellan socialtjänsten och Kvinnohuset leder till att verksamheterna kompletterar varandra i arbetet med de utsatta kvinnorna, vilket blir effektivt för personalen på verksamheterna då de kan fokusera på sina respektive arbetsuppgifter.

6.1.2 Specialisering

Örebro kommun har två handläggare på försörjningsstöd som särskilt arbetar med kvinnor som blivit utsatta för våld i nära relation. Både respondenter från socialtjänsten och Kvinnohuset lyfter att de specialiserade handläggarna på försörjningsstöd är en viktig del i samverkan. Ida på Kvinnohuset beskriver att kvinnans situation och behov ibland kan krocka med försörjningsstöds riktlinjer och att de specialiserade handläggarna är viktiga då de har en djupare förståelse för kvinnans situation. Karin på socialtjänsten menar även att de specialiserade handläggarna löser mycket akut oro för kvinnorna: *“jag har inga pengar och jag har ingen mat och här står jag med fem barn och det är klart hon ska ha mat och klara sig över helgen [...] och då kliver försörjningsstöd in”*. Även tidigare forskning styrker vikten av specialisering. I Ekström (2016) avhandlingen framgår det att specialisering inom området mäns våld mot kvinnor ökade kvalitén på arbetet vilket bidrog till att de utsatta kvinnorna fick ett bättre stöd. Fördelen med specialiseringen var att handläggarna bland annat kunde göra andra bedömningar för ansökningar om försörjningsstöd. Som tidigare nämnt behövs fördelning av arbetsuppgifter för att öka effektiviteten inom och mellan verksamheterna. Socialtjänstens arbetsfördelning när det kommer till specialisering inom försörjningsstöd kan tänkas vara nödvändig då det enligt respondenterna krävs ett *“speciellt tänk”* när det kommer till kvinnor som blivit utsatta för våld. Socialtjänstens specialisering skulle även kunna innebära att kvinnorna snabbare får hjälp till skillnad från om alla handläggarna på försörjningsstöd skulle arbeta med dessa ärenden, vilket även visar att specialiseringen ökar effektiviteten.

6.1.3 Kommunikation

Ida nämner att det även finns många handläggare på socialtjänsten som inriktat sig mot våld och att personalen på Kvinnohuset träffar dessa handläggarna regelbundet, vilket hon anser underlättar arbetet på Kvinnohuset. Meningssystem är en osynlig symbolik som hjälper oss att tolka, förklara och förstå något på liknande sätt (Augustinsson et al, 2018). Gemensamma meningssystem upprättas genom kommunikation mellan personalen och kan ses som en gemensam tolkningsram som upprättas mellan personalen (a.a.). Eftersom Kvinnohuset i regel har en nära och tät kontakt med samma handläggare på socialtjänsten kan det tänkas att det blir enklare att upprätta ett gemensamt meningssystem mellan personalen på Kvinnohuset och personalen på försörjningsstöd. Om Kvinnohuset inte haft samma regelbundna kontakt med samma handläggare skulle det kunna leda till att det blir svårare att upprätthålla ett meningssystem. Ida på Kvinnohuset upplever att den regelbundna kontakten med handläggarna på exempelvis försörjningsstöd har bidragit till att de kunnat lära känna varandra och därför vet

de hur de arbetar. En tolkning som skulle kunna göras är att det är viktigt att samma personal får mötas för att upprätthålla gemensamma meningssystem, vilket gör att de tolkar, förklarar och förstår saker på liknande sätt vilket underlättar deras samverkan.

Det framkommer av resultatet att avtalet mellan Kvinnohuset och socialtjänsten har bidragit till att det finns en mer regelbunden kontakt mellan dem. Den regelbundna kontakten har lett till att personalen på verksamheterna har lärt känna varandra bättre, vilket i sin tur underlättat deras samverkan. Sara på Kvinnohuset beskriver att hon ser personalen på socialtjänsten som sina kollegor och att hon behöver ha en nära och tät kontakt med handläggare då de måste arbeta tillsammans. Sara på Kvinnohuset upplever att handläggare på socialtjänsten kan fungera som bollplank om det händer nya saker med kvinnan och hon blir osäker på hur uppdraget ska fortgå. Den täta kommunikationen mellan verksamheterna som skapats genom regelbundna möten skulle även det kunna tolkas som att det möjliggör att verksamheterna tillsammans skapar ett delat meningssystem och att de leder till att de tolkar saker på liknande sätt. En nära och tät kontakt med varandra har både respondenter från Kvinnohuset och socialtjänsten lyft som en viktig komponent i samverkan. Vernis et al. (2006) menar att informella relationer mellan det offentliga och det ideella främjar samverkan mellan verksamheterna. Det visar att verksamheternas regelbundna kontakt har bidragit till att personalen utvecklat personliga relationer mellan varandra. Den personliga kontakten kan vara en viktig del i att utveckla en gynnsam samverkan.

Resultatet visar att Kvinnohuset har en lång historia av att hjälpa kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer och att personalen har kunskap om målgruppen. Ida på Kvinnohuset berättar att vid vissa tillfällen är det personal på socialtjänsten som besitter en högre kompetens inom ett specifikt område och vidare anser Ida att verksamheterna hjälper varandra att utbyta kunskap då de delar samma mål. Karin på socialtjänsten berättar om ett tillfälle när hon fick ett utbyte av kunskap från Kvinnohuset *“Jag var där för några veckor sedan och fick en genomgång, samma genomgång som en kvinna får när hon kommer [...]och då bara där lärde jag mig jättemycket på, som jag inte visste innan”*. Enligt Danermark (2004) bör varje verksamhet använda sina resurser på bästa sätt för att kunna förbättra samverkan. Vad som framkommer av resultatet är att både Kvinnohuset och socialtjänsten besitter resurser i form av kunskap. En tolkning som kan göras är att både socialtjänsten och Kvinnohuset använder kunskapsresurserna på ett lönsamt sätt i deras samverkan då de tar vara på varandras kompetens och hjälper varandra att utvecklas. Det visar att utbyte av varandras kunskap är gynnsamt både för verksamheternas enskilda arbete och även för deras samverkan.

Vad som framkommer i resultatet är att sekretessen som finns både mellan Kvinnohuset och socialtjänsten samt internt mellan de olika enheterna på socialtjänsten kan försvåra arbetet. Ida på Kvinnohuset uttrycker att det kan uppstå situationer där den ena verksamheten har en viss kunskap om kvinnan eller familjen som inte den andra verksamheten har, vilket kan göra att det ibland är svårt att förstå varandras tankar om kvinnans situation. Ida berättar att kvinnan måste ge sitt samtycke för att verksamheterna ska kunna delge information om kvinnan mellan varandra. Linda på Kvinnohuset berättar att hon önskar bättre återkoppling kring vad som händer med barnen som bor på det skyddade boendet från barnutredarna, då hon ibland upplever att de på Kvinnohuset vet för lite om barnens situation. Linda pratar också om den interna samverkan på socialtjänsten *“Vi tycker det är för vattentäta skott mellan utredning vuxen och utredning barn, att de inte vet så mycket om varandra och vad de hålls med. Så det gillar jag inte, men det får bli mina åsikter.”* Som tidigare nämnt kan kommunikation leda till att personalen utvecklar ett delat meningssystem som innebär att de tolkar samma saker på liknande sätt. Vidare beskriver Augustinsson et al. (2018) att förståelse för verksamhetens

kultur kan öka insikten kring verksamhetens handlingar. Då sekretess innefattar att kommunikationen begränsas skulle de kunna bidra till att verksamheterna får svårare att upprätt delade meningssystem som vidare kan hjälpa dem att förstå saker på liknande sätt. Det skulle kunna leda till att personalen får svårigheter att förstå verksamheternas handlande. Det visar att sekretessen mellan verksamheterna och mellan enheterna på socialtjänsten kan bidra till att verksamheterna får svårare att förstå varandras handlingar då det saknar inblick i vilken information den andra aktören besitter.

Malin beskriver att sekretessen finns för att den våldsutövande pappan inte ska kunna få information om var kvinnan befinner sig, samtidigt som han har rätt att ta del av barnet/barnens utredningar. Malin lyfter att sekretessen mellan enheterna finns då de i de ärenden där kvinnan har medföljande barn innebär att den våldsutövande pappan har tillgång till dokumentationen som rör barnet. Enligt Augustinsson et al. (2018) innefatta byråkrati att det redan finns förutbestämda regler och riktlinjer och vidare påverkar det personalens handlingsutrymme och samtidigt bidrar byråkratin till att en högre säkerhet och pålitlighet inom verksamheten. Sekretessen skulle kunna ses som redan förutbestämda riktlinjer inom verksamheten och något som personalen behöver rätta sig efter. Personalens handlingsutrymme påverkas därför av sekretessen vilket skapar vissa begränsningar inom verksamheten. Genom Augustinsson et al (a.a.) teori skulle sekretess ändå kunna tolkas som något som fyller en funktion för verksamheterna då det leder till att arbetet blir mer säkert och pålitligt för de kvinnor som kommer i kontakt med verksamheterna.

6.1.4 Samsyn

Socialtjänsten och Kvinnohuset har för det mesta en samsyn när det kommer till kvinnornas behov av stöd och hjälp. Respondenterna menar dock att det ibland kan uppstå skilda uppfattningar om kvinnan verkligen har behov av skyddat boende eller inte. Sara på Kvinnohuset menar att den skilda samsynen kan bero på att socialtjänsten har ett barnperspektiv som de måste beakta. Inom en organisationskultur ingår bland annat normer och värderingar (Augustinsson et al., 2018). Normer går att dela in i formella och informella normer och dessa ger olika funktioner samtidigt som det påverkar varandra. Ett exempel på formella normer är lagar medan informella normer utvecklas genom socialisering inom verksamheten. Karin på socialtjänsten berättar att de är skyldiga att ha med sig barnperspektivet hela vägen om en kvinna har barn med sig som blir placerade med henne. Då socialtjänsten är en myndighet som följer de lagar som finns, kan det innebära att socialtjänsten har formella normer som inbegriper att barnperspektivet ska beaktas. Vad som framkommer i intervjuerna är att socialtjänsten en god kommunikation internt och då informella normer skapas genom socialisering inom verksamheten skulle det kunna möjliggöra att starka informella normer inom verksamheten skapas. Det innebär att barnperspektivet eventuellt präglar både de formella och informella normerna på socialtjänsten.

Augustinsson et al (a.a.) hävdar att värderingar är något som sammanlänkas med normer, där normer med högre värden är mer önskvärda att följas. Då normer hänger samman med värderingar kan barnperspektivet vara något som värderas högt inom verksamheten. Socialtjänsten är skyldiga att göra skyndsamma bedömningar i ärenden som rör våldsutsatta kvinnor och båda respondenterna på socialtjänsten lyfter att kvinnorna ofta får insatsen innan en utredning har slutförts. En möjlig anledning till att det finns skilda åsikter kring en kvinnas skyddsbehov är att barnperspektivet värderas högt inom socialtjänsten och det kan bidra till att barnperspektivet prioriteras före kvinnors skyddsbehov. Kvinnor som inte har ett stort skyddsbehov kan därför bli placerade med medföljande barn eftersom barnperspektivet värderas högt i socialtjänstens bedömningar. Christensen et al. (2005) beskriver att när en

verksamhet har utvecklat starka normer inom organisationen kan det leda till att verksamheten har svårare att anpassa sig till andra verksamheter som finns i deras omgivning. Det kan tänkas att socialtjänsten blir mindre anpassningsbar till Kvinnohusets verksamhet eftersom de har upprättat starka kulturella normer som rör barnperspektivet. Det kan också vara en förklaring till den skilda synen som uppstår mellan verksamheterna om kvinnors skyddsbehov.

Det framkommer i intervjuerna att respondenterna tycker att det är viktigt att ha en samsyn inom samverkan. Samtliga respondenter tyckte att de har en gemensam syn på kvinnornas utsatthet och behov och det faktum att kvinnor befinner sig i en stor kris. Vidare framkommer det från intervjuerna att de båda verksamheterna har samma mål med arbetet. Respondenter från båda verksamheterna säger att de vill kunna ge skydd till alla de kvinnor som de kan ge skydd till och de vill att det ska bli så bra som möjligt för de utsatta kvinnorna och barnen. Även Hesjedal et al. (2015) kommer i sin studie fram till att när verksamheter i samverkan delar samma mål och när fokus på arbetet är riktat mot att göra det bästa för deras gemensamma målgrupp och inte för verksamheternas egen vinning var det en gynnande faktor i samverkan. En stark organisationskultur gör att personal känner en mening med sitt arbete, då det finns tydliga riktlinjer där arbetsuppgifter hänger samman med andras uppgifter (Christensen et al., 2005). Meningsfullheten kan i sin tur bidra till att kvalitén på arbetet ökar samt att arbetet bedrivs mer effektivt. Som tidigare nämnt tyder det på att både socialtjänsten och Kvinnohuset genom en tät kommunikation har upprättat ett delat meningssystem både inom och mellan verksamheterna där de tolkar saker på liknande sätt. Då meningssystem är något som ingår i en verksamhetskultur skulle det kunna betyda att både Kvinnohuset och socialtjänsten har upprättat en stark organisationskultur samt att denna kultur delas mellan verksamheterna. Den starka organisationskulturen skulle kunna vara till fördel för verksamheterna att för att lättare kunna uppnå det gemensamma målet, att kunna ge skydd till alla behövande kvinnor samt att skyddet ska bli så bra som möjligt för kvinnorna. Eftersom både personalen från Kvinnohuset och socialtjänsten har en gemensam syn över kvinnornas utsatthet och behov samt ett gemensamt mål, tyder på att personalen upplever en meningsfullhet i arbetet som knyter verksamheterna samman. Den upplevda meningsfullheten kan vidare bidra till att arbetet för de utsatta kvinnorna blir av högre kvalitet och kan bedrivas mer effektivt.

Av vad som framgår i resultatet förstår och förklarar Kvinnohuset och socialtjänsten våldet i på liknande sätt. Både Kvinnohuset och socialtjänsten beskriver att våldet kan se olika ut, att det inte alltid innebär att det är av fysisk karaktär samt att det kan förekomma inom alla former av relationer. Båda verksamheterna använder sig av FREDAs kortfrågor, normaliseringsprocessen och det traumatiska bandet i arbetet med våldsutsatta kvinnor. Tidigare forskning styrker att det vid en samverkan är gynnsamt och verksamheterna förstår våldet på liknande sätt. Langenderfer-Magruders et al. (2018) studie visar att om aktörerna har en liknande uppfattning om våldet samt hur de utsatta kvinnorna ska behandlas, är det lättare att få alla aktörer att arbeta mot samma mål. Som tidigare nämnt fungerar normer som regler för hur människor ska handla. Normer hänger samman med värderingar där vissa normer värderas högre (Augustinsson et al., 2018). De högre värderade normerna kan skapa mentala kartor som hjälper personalen att följa det som anses viktigt inom verksamheten. Det kan förstås som att då Kvinnohuset och socialtjänsten i stora drag förstår och förklarar våldet på liknande sätt skulle det kunna innebära att verksamheten värderar samma normer på ett likvärdigt sätt och att dessa värderingar har skapat mentala kartor som både Kvinnohuset och socialtjänsten utgår ifrån.

Institutionella normer skapas genom en utvecklingsprocess som sker då verksamheten anpassar sig till yttre och inre krav (Christensen et al 2005). Yttre krav är krav från andra verksamheter som finns i deras omgivning som fyller en funktion för verksamheten. Inre krav innebär krav

som finns inom verksamheten som formats bland annat genom normer från en utbildning (a.a.). Då socialtjänsten och Kvinnohuset fyller vissa funktioner för varandra samt att de samverkar med varandra, kan det innebära att både socialtjänstens och Kvinnohusets institutionella normer påverkas av integrationen med varandra. Det skulle kunna vara en förklaring till varför Kvinnohuset och socialtjänsten delar och värderar samma normer gällande hur de ser och förklarar våldet. En annan förklaring till att Kvinnohuset och socialtjänsten förstår våldet på liknande sätt går att koppla till deras utbildningsbakgrund. Vad som framgår av resultatet är att de flesta som arbetar på Kvinnohuset och på socialtjänsten har en socionomutbildning eller motsvarande. Inre krav inom en verksamhet är krav som formas inom verksamheten och kan bland annat utformas genom vissa normer som finns inom en utbildning. Om personalgruppen delar samma utbildningsbakgrund kan det innebära att personalen redan delar samma normer som de fått med sig från utbildningen (Christensen et al., 2005). Då de flesta som arbetar på Kvinnohuset och socialtjänsten har en socionomutbildning eller motsvarande skulle det kunna innebära att de redan från början delar vissa normer med varandra och att de därmed har liknande sätt ska förstå och förklara våldet.

Vad som framkommer i intervjuerna är att två av respondenterna på Kvinnohuset beskriver att de utgår från en feministisk teori. Respondenterna på socialtjänsten nämnde dock inte att de utgick från en feministisk teori, utan pratade om andra teorier som normaliseringsprocessen och traumatiska bandet som de utgår ifrån. Sara på Kvinnohuset berättar att feministisk teori är en utgångspunkt för de som arbetar på Kvinnohuset. Sara och Linda beskriver att "*vi lever i ett patriarkalt samhälle*" där män har starka påtryckningar kring hur en man ska vara. Inre krav inom en verksamhet kan förutom en gemensam utbildningsbakgrund även formas genom de första informella normerna som funnits inom verksamheten vid det tillfället verksamheten grundades (Augustinsson et al. 2018). De första informella normerna har en avgörande roll för hur den offentliga organisationen utvecklas. När Unizon, riksorganisationen för kvinnojourer bildades hade de en vilja att förändra debatten kring våldet då de oftare förklarades på en individuell nivå. Istället ville Unizon lyfta att våldet även påverkas av strukturella faktorer och vidare ville de se förändringar inom exempelvis juridiken och byråkratiska system för att möjliggöra strukturella förändringar inom samhället (Enander, 2013). Unizons värderingar kan tolkas som en del av Kvinnojoursrörelsen första informella normerna och som formade Kvinnojourernas sätt att se på våld. En förklaring till att Kvinnohusets syn på våldet verka skilja sig något åt från socialtjänsten skulle kunna bero på de första informella normerna från kvinnojoursrörelsen då de informella normerna kan ha en avgörande roll för hur verksamheten utvecklas. De första informella normerna kan vara en förklaring till varför Kvinnohuset tenderar att använda sig av strukturella förklaringsmodeller mer än socialtjänsten.

6.1.5 Förtroende

Resultatet visar att verksamheterna har ett stort förtroende för varandras arbetet. Karin beskriver att de personer som har arbetat länge i kommunen har lärt känna personalen på Kvinnohuset mer och mer och att det underlättar arbetet. Karin säger att de har klarat sig länge på att det är samma personer som träffat Kvinnohuset och det gör att de kan sprida till handläggarna att de kan vara trygga med en placering på Kvinnohuset i Örebro. Som tidigare nämnt påverkas verksamheten av inre krav. Christensen et al. (2005) beskriver att kraven bland annat kan skapas genom institutionella minnen som uppkommer bland annat genom att personer som har arbetat länge inom organisationen har lärt sig genom tidigare erfarenheter hur vissa situationer ska hanteras inom organisationen. Genom institutionella minnen kan medarbetare ta till sig den kunskap från personer som har arbetat länge inom organisationen besitter (a.a.). Karin lyfter att personer som har arbetat länge inom socialtjänsten har haft möjligheten att lära känna personalen på Kvinnohuset. Det kan tolkas som att dessa personer har med tiden utvecklat en

relation till personalen med Kvinnohuset och att personerna har i sin tur upprättat institutionella minnen som innefattar ett förtroende för Kvinnohusets verksamhet. Förtroendet har sedan genom den erfarna personalens uppfattningar format medarbetarnas syn på Kvinnohuset, vilket i sin tur har lett till att socialtjänsten delar samma åsikt gällande förtroendet för Kvinnohuset.

Karin från socialtjänsten och Linda från Kvinnohuset berättar att förtroendet mellan Kvinnohuset och socialtjänsten har ökat. Karin berättar att Kvinnohuset numera har en större förståelse för socialtjänstens arbete än vad de hade tidigare. Linda från Kvinnohuset berättar att hon tror att Kvinnohuset långt bak i tiden upplevde socialtjänsten som ett hot och att socialtjänsten inte såg till kvinnans behov. Linda på Kvinnohuset berättar även att samarbetet med socialtjänsten är något som har utvecklats mycket och upplever att de numera, sedan några år tillbaka, har förtroende för varandras arbete. En förklaring till att förtroendet har ökat skulle kunna bero på att Kvinnohuset tidigare inte hade en lika positiv inställning till socialtjänstens arbete som de har idag. Därför kan den tidigare negativa synen från personalen på Kvinnohuset eventuellt lett till att institutionella minnen av negativ karaktär upprättats inom verksamheten som formade deras dåvarande syn på socialtjänstens arbete. Linda beskriver att om respekten mellan verksamheterna inte hade funnits tror hon att det skulle vara svårt att genomföra arbetet och de skulle inte ha fått det avtal som de har idag. Det kan indikera på att institutionella minnen inom verksamheterna av en positiv karaktär kan vara en gynnande faktor i verksamheternas samverkan. Haeslers (2013) studie styrker att ett positivt förhållningssätt i samverkan där verksamheterna stärker varandra ökar kvalitén på arbetet. Även Hesjedal et al. (2015) studie visar att en positiv inställning till verksamheternas samverkan är gynnande för det gemensamma arbetet.

6.2 Vad finns det för förbättringsområden inom samverkan?

6.2.1 Arbetsfördelning

Samtliga respondenter var överlag nöjda med samverkan mellan socialtjänsten och Kvinnohuset i Örebro. Dock beskriver Karin på socialtjänsten att det finns förbättringsområden inom samverkan då det finns vissa oklarheter kring arbetsfördelningen när det kommer till praktiska arbetsuppgifter som behöver göras inför en flytt från Kvinnohuset. Karin ger exempel på praktiska områden där det kan finnas oklarheter kring vem som gör vad. *“Vem ska köra, vem hyr släp? För jag kan inte som [våldsutsatt] kvinna skriva mitt namn på Statoil till exempel, för då röjer jag vart jag är. Vem åker till IKEA?”* Karin uttrycker en önskan att det skulle finnas någon som bara fixar med vissa praktiska delar för att underlätta för kvinnan att komma igång med ett hyfsat vanligt liv och få någonstans att bo som ett vanligt hem. Vad som framkommit tidigare i resultat och analys är att socialtjänsten och Kvinnohuset har en tydlig arbetsfördelning och att det bidrar till att arbetet blir mer effektivt. Det finns ändå vissa förbättringsområden som skulle kunna göra arbetet mer strukturerat och öka effektiviteten ytterligare. Karin beskriver att förtydligande av vissa arbetsuppgifter skulle kunna innebära att kvinnorna snabbare kan flytta ut och att det i sin tur ger en ledig plats till nästa kvinna. Karins resonemang styrker Augustinssons et al. (a.a.) teori att en tydlig arbetsfördelningen bidrar till en ökad effektivitet inom verksamheten. Socialtjänsten och Kvinnohuset kan därmed gynnas av att se över arbetsfördelningen inom verksamheterna för att förtydliga vilken verksamhet som ska ansvara för de arbetsuppgifter som det i dagsläget finns oklarheter kring. En sådant förtydligande över arbetsfördelningen kan bidra till att effektiviteten ökar ytterligare.

6.2.2 Kommunikation

Överlag upplever respondenterna att kommunikationen mellan socialtjänsten och Kvinnohuset fungerar bra. Tidigare analyser pekar på att socialtjänsten och Kvinnohuset har genom en god kommunikation kunnat skapa ett delat meningssystem där de tolkar saker på liknande sätt. Dock

upplevde både Sara och Ida på Kvinnohuset att telefontiderna på socialtjänsten kan vara begränsade och att det därför kan vara svårt att nå varandra. Sara anser att kommunikationen mellan Kvinnohuset och socialtjänsten är något som skulle kunna förbättras, eftersom det ibland kan vara svårt att få tag på handläggarna på socialtjänsten, vilket gör att det ibland hindrar deras arbete då de får vänta på information. En tolkning som kan göras är att om kommunikation förbättras ytterligare skulle det kunna leda till att socialtjänsten och Kvinnohuset får möjlighet att förbättra det gemensamma meningssystemet ytterligare. Det kan medföra att verksamheterna förstår varandras handlande bättre och får en ökad förståelse för varandras arbete. Det kan innebära att socialtjänsten behöver förändra sin struktur kring arbetsfördelningen för att möjliggöra en sådan förbättring. Eftersom det eventuellt skulle kräva mer tid för handläggarna att vara tillgängliga på telefon, behöver en lösning på arbetsfördelningen hittas som passar båda verksamheterna, som i sin tur kan öka effektiviteten i arbetet för Kvinnohuset.

Karin på socialtjänsten ger ett förslag som innefattar en ökad kommunikation mellan verksamheterna. Karin berättar att det skulle vara önskvärt att ha fler regelbundna möten med Kvinnohuset där personalen på respektive verksamhet kan träffas förutsättningslöst. Karin tror att fler regelbundna möten skulle kunna bidra till att personalen i båda verksamheterna kan utvecklas och bli bättre. Att Karins förslag skulle vara gynnsamt stärks av tidigare forskning. För att samverkan ska kunna utvecklas menar Haeseler (2013) att kommunikationen är något som behöver förstärkas. Mossberg (2014) lyfter i sin studie att möten mellan verksamheterna var viktigt för samverkan då de bidrog till att aktörerna fick mer realistiska förväntningar på varandras arbete. Studien visade även det blev lättare för medarbetare att ta samma ställningstagande när det fanns ett öppet klimat. En tolkning är att mer regelbundna möten skulle kunna bidra till att verksamheternas delade meningssystem utvecklas ytterligare vilket skulle kunna leda till en ökad förståelse för varandras arbete. Helmerssons (2018) studie visar att i de situationer där de fanns brister i samverkan var det vanligt att kommunikationen var bristfällig. I samma studie framkommer det att personalen på kvinnohusen ibland upplevde att det var svårt att få kontakt med handläggare på socialtjänsten. Även Hesjedal et al. (2015) beskriver att vid samverkan gynnas verksamheterna av att snabbt kunna få kontakt med varandra.

6.3 Hur påverkas Kvinnohuset av samverkan med socialtjänsten?

En aspekt av avtalet är att socialtjänsten genom avtalet finansierar stora delar av Kvinnohusets verksamhet. Flera av respondenterna lyfter är att Örebro kommun betalar en klumpsumma till Kvinnohuset varje år och inte per placering. En faktor som påverkar samverkan enligt Danermark (2004) är ekonomi. Finansiering kan påverka maktförhållandet mellan verksamheterna om den ena verksamheten har ett större ansvar för finansieringen. En tolkning är att socialtjänsten kan ha ett maktövertagande över Kvinnohuset då det är de som står för finansieringen. Dock nämner Danermark (a.a.) att ett förhållningssätt där öppet och genuint lyssnande prioriteras kan underlätta en sådan obalans mellan verksamheterna. Sara och Ida på Kvinnohuset uttrycker att de känner sig lyssnade på när de kontaktar socialtjänsten och att de upplever att socialtjänsten har förståelse för deras arbete. Det tyder på att socialtjänsten är måna om att lyssna på personalen på Kvinnohuset och att det i sin tur kan bidra till att maktobalansen mellan verksamheterna jämnas ut.

Avtal mellan offentliga och ideella verksamheter ger en långsiktig stabilitet samtidigt som det finns en risk att avtal innebär att den ena verksamheten kontrollerar den andra verksamheten (Vernis et al., 2006). Både respondenter från Kvinnohuset och socialtjänsten upplever att avtalet ger Kvinnohuset en långsiktig stabilitet. Utan avtalet tror Malin på socialtjänsten att det hade

varit svårt ekonomiskt för Kvinnohuset. Kvinnohuset kan genom avtalet ha många tillsvidareanställda under en längre tid. Avtalet innebär även en form av kontroll, dock menar respondenter både från Kvinnohuset och socialtjänsten att kontrollen leder till att deras kvalitét på arbetet ökar och att det i slutändan leder till ett mer rättssäkert arbete för de utsatta kvinnorna. Ida på Kvinnohuset beskriver att socialtjänstens bedömningar gör arbetet mer rättssäkert och Linda på Kvinnohuset anser att då kvinnorna har rätt att få sina beslut prövade stärker även det rättssäkerheten. Karin på socialtjänsten uttrycker också att det känns tryggt att placera kvinnor på Kvinnohuset då de vet att kvinnorna får den hjälp de behöver.

Resultatet visar att avtalet mellan socialtjänsten och Kvinnohuset stämmer överens med Vernis et al. (2016) teori om att det både skapar stabilitet samt att arbetet kontrolleras genom avtal. Dock verkar kontrollen medföra positiva effekter då det gör arbetet mer rättssäkert. Augustinsson et al. (2018) menar att byråkratins effekter kan ses på två sätt, som något som begränsa handlingsutrymmet eller något som leder till trygghet, säkerhet och pålitlighet inom verksamheten. Det skulle kunna tolkas som att Kvinnohusets handlingsutrymme minskar genom avtalet då de inte längre kan bestämma över sina platser. Samtidigt ger avtalet en ekonomisk trygghet och arbetet blir mer pålitligt genom socialtjänstens bedömningar och genom att verksamheten kontrolleras. De positiva effekterna av avtalet styrks även av tidigare forskning. Forskning visar att socialtjänsten samverkan med ideella organisationer har ökat och det förekommer oftare att mer fria pengar till Kvinnohuset ges ut för att verksamheterna ska kunna få långsiktiga förutsättningar (Helmersson, 2017). Helmerssons (a.a.) studie visar att kvinnojourer ofta har en positiv inställning till kommunala medel och avtal då de upplever att de kan hjälpa fler utsatta kvinnor. Miller och Wasileskis (2015) studie visar att ideella organisationers arbete blir begränsat om det finns en bristande samverkan med den offentliga sektorn samt om de inte får tillräckligt med ekonomiskt stöd från den offentliga sektorn.

Vad som framkommer av resultatet är att det redan är förutbestämt att socialtjänsten har rätt till åtta av de 11 platserna, vilket betyder att Kvinnohuset inte själva har någon bestämmanderätt över platserna. Andra kommuner får dock ofta ta platser som Örebro har reserverat om de inte redan är upptagna. De övriga tre platserna är avsedda till andra kommuner som behöver placera våldsutsatta kvinnor. Flera av respondenterna berättar att förr kunde kvinnor som blivit utsatta för våld komma direkt till Kvinnohuset och flytta in utan biståndsbeslut vilket inte är fallet idag:

“Vi har fyra kvinnor av åtta platser, men vi vill inte ta in fler.” Så kan vi inte göra idag. Men jag ser att vi kan inte både ha kakan och äta kakan. För att Örebro kommun betalar en viss summa och vill se det här och det här. Och då förstår jag att då ska vi leverera. Vi kan inte vara med och bestämma. För ska vi bestämma mer, kan vi heller inte kräva att Örebro kommun ska betala så mycket som dom gör. Så för mig är det bara fördelar med det här avtalet. Jag tycker att det känns jätte-tryggt och jag är för att det ska vara rättssäkert och hög kvalitét. (Ida, Kvinnohuset)

Kraven som offentliga myndigheter ställer kan resultera i att ideella organisationer blir mindre flexibla och det finns en risk att denna typ av samverkan skapar ett alltför byråkratiskt socialt system (Vernis et al., 2006). En tolkning är att Kvinnohusets får i och med avtalet ett mindre handlingsutrymme genom att socialtjänsten ställer vissa krav på dem i och med avtalet. Kvinnohuset blir därmed mindre flexibla att själva ta beslut och får rätta sig efter socialtjänstens bedömningar. Ida på Kvinnohuset berättar att förr var det upp till Kvinnohuset själva att bedöma hur många och vilka som fick bo där och att Kvinnohusets historia var tänkt som ett kall snarare än ett arbete. Linda på Kvinnohuset säger att “*En del tycker då att vi har sålt vår själ att vara kvinnojour till en som bara utför socialtjänst och att vi har förlorat lite av vår frihet att ta emot kvinnor spontant som knackar på, men samtidigt tycker vi att det är skönt med lite ordning och*

reda". Det framkommer dock i intervjuerna att personalen på Kvinnohuset upplever att de har ett relativt stort handlingsutrymme inom de ramar som socialtjänsten satt upp, bland annat då det finns plats för tolkning inom de uppdrag de får från socialtjänsten.

En ökad samverkan och verksamheters beroende av varandra gör att det kan vara svårt att avgöra vart gränserna går mellan sektorerna eftersom de överlappas och dras närmare varandra (Vernis et al., 2006). Vernis et al. (a.a.) menar att ideella organisationers egna krav på självständighet kan riskeras om de endast erbjuder service som deras huvudmän önskar. Det framkommer i resultatet att det råder uppfattningar om att Kvinnohuset har förlorat sin självständighet i och med den nära samverkan med socialtjänsten. Det kan tyda på att det blivit svårt att avgöra var gränserna går mellan verksamheterna och att Kvinnohuset har rört sig mer mot att enbart vara utförare till socialtjänsten, eftersom Kvinnohuset anpassat sitt arbete utifrån socialtjänstens direktiv. Tolkningsfriheten i uppdragen tyder ändå på att gränserna mellan verksamheterna blir något tydligare då Kvinnohuset fortfarande har frihet i att själva utforma arbetet själva inom de ramar som finns. Kvinnohusets ursprungliga visioner kan till viss del bibehållas genom den frihet som finns inom uppdraget. Även tidigare forskning visar på att ideella organisationer behöver förändra sin struktur, sitt uppdrag och sin filosofi genom en ökad samverkan. Den ökade samverkan påverkade bland annat de ideella organisationernas bestämmanderätt och gjorde dem mer resursberoende av andra verksamheter.

Det framkommer i intervjuerna att det upplevs som viktigt att socialtjänsten och Kvinnohuset har olika roller. Malin anser att i Kvinnohusets arbete med frågor om våld i nära relationer ska "*stå för mer kraft*" där Kvinnohusets personal ska nyttja den egna kunskapsbank, historia och erfarenhet som finns. Malin beskriver att ideella verksamheter ska vara lite som "*en blåslampa på dom som styr och ställer*" och att Kvinnohuset har större möjligheter än vad socialtjänsten har att påverka det politiska. Ideella organisationer är mer fri att säga och tycka vad de vill i jämförelse med socialtjänsten som är utförare av politiska beslut. I avtalet står det även att Kvinnohuset ska dela värdegrund med kvinnojour rörelsen. Det som framkommer i avtalet och av Malins resonemang hänger samman med Vernis et al. (2006) teori om att myndigheter bör acceptera de ideella organisationernas förespråkande roll i samhället. Resultatet påvisar att socialtjänsten accepterar Kvinnohusets förespråkande roll i samhället samt att socialtjänsten genom avtalet stärker Kvinnohusets möjlighet att bibehålla en sådan roll.

I intervjuerna på Kvinnohuset framgår det att Kvinnohuset sprider information genom att vara ute och föreläsa om ämnet. Linda från Kvinnohuset har också berättat att de kan lyfta andra frågor som rör andra saker än det skyddade boendet. Malin på socialtjänsten beskriver att Kvinnohuset i Örebro tar strid för vissa saker och att det är betydelsefullt i det gemensamma arbetet. Vernis et al. (2006) lyfter även att ideella organisationer behöver fortsätta kritisera den offentliga sektorn och aktivt förordna klienternas rättigheter, trots att de samverkar med offentliga myndigheter. Ideella organisationer är på ett vis skyldiga samhället och dem de hjälper att utveckla och stärka teamen som arbetar inom den ideella organisationen (a.a.). Det kan tolkas som att Kvinnohuset har en förespråkande roll för de våldsutsatta kvinnorna då de sprider information och tar strid för kvinnorna. Kvinnohuset fungera som en länk mellan medborgare och den offentliga sektorn för att lyfta de utsatta kvinnornas rättigheter. Kvinnohuset kan därmed tänkas uppfylla sin skyldighet gentemot samhället att vara den förespråkande rösten för utsatta kvinnor.

7. Slutsatser och diskussion

Syftet med fallstudien var att undersöka hur samverkan kring våld i nära relationer mellan Kvinnohuset och socialtjänsten upplevs av företrädare för respektive verksamhet. Dessutom var syftet att undersöka eventuella konsekvenser för Kvinnohusets verksamhet av deras samverkan med socialtjänsten i Örebro. Studiens frågeställningar som besvaras var: *Vilka inslag i samverkan uppfattar respondenterna på socialtjänsten och Kvinnohuset som särskilt viktiga?, Vad finns det för förbättringsområden i samverkan mellan socialtjänsten och Kvinnohuset? samt Hur påverkas Kvinnohuset av samverkan med socialtjänsten?*

7.1 Viktiga inslag i samverkan

Studiens slutsatser är att arbetsfördelning, specialisering, kommunikation, samsyn och förtroende är viktiga inslag inom samverkan mellan Kvinnohuset och socialtjänsten i Örebro. Socialtjänsten och Kvinnohuset verkar ha en väl uppstyrd arbetsfördelning där arbetsuppgifterna både internt och mellan varandra sammanlänkas med varandra, vilket ökar effektiviteten på arbetet. Socialtjänstens specialisering inom försörjningsstöd innebär också att arbetet blir mer effektivt. Verksamheterna har en nära och tät kommunikation mellan varandra vilket bidrar till att de tolkar saker på liknande sätt och förstår varandra i deras arbete. Socialtjänsten och Kvinnohuset förstår och förklarar våldet i stora drag på samma sätt, vilket kan bero på att de integrerar med varandra och att det vidare kan ha påverkats av varandras värderingar samt då de har en liknande utbildningsbakgrund. Verksamheterna utbyter kunskap med varandra, vilket utvecklar båda verksamheterna. Personal som arbetat länge på socialtjänsten har genom åren skapat ett förtroende för Kvinnohuset och den regelbundna kontakten mellan verksamheterna har bidragit till en utveckling av personliga relationer som gynnat samverkan. En annan gynnande faktor i samverkan är att Kvinnohusets förtroende för socialtjänsten har ökat de senaste åren, vilket beror på att personalens inställning har förändrats. Sekretessen fyller en viktig funktion då det blir säkert för de våldsutsatta kvinnorna, samtidigt som det försvårar kommunikationen mellan verksamheterna som kan leda till att det blir svårare för personalen att förstå varandras handlande. Socialtjänstens prioritet när det kommer till barnperspektivet kan bidra till skilda uppfattningar mellan verksamheterna och det gör att socialtjänsten blir mindre anpassningsbara till Kvinnohusets verksamhet. Kvinnohuset använder sig av feministisk teori då det grundar sig i kvinnojourrörelsen historia, medan respondenterna på socialtjänsten inte lyfte feministisk teori då socialtjänsten inte delar samma bakgrund.

7.1.1 Diskussion

Det framkommer i analysen att verksamheterna oftast har en samsyn kring kvinnornas behov och utsatthet samt hur de förklarade våldet, vilket beror på att verksamheterna har en god kommunikation mellan varandra. En ytterligare aspekt som framkommer i analysen är att samsynen ökar genom att socialtjänsten har vissa handläggare som är specialiserade inom våld i nära relationer som Kvinnohuset har tät och regelbunden kontakt med. Det har lett till att personalen förstår saker på liknande sätt, vilket också har bidragit till den gemensamma samsynen. Wendts (2010) studie visar att när olika verksamheter har olika förståelse och förklaring av våldet blir samverkan svårare. I Ekströms (2016) avhandling framkommer det att när socialarbetare har liknande uppfattningar kring sociala problem bidrar det till att arbetet utfördes på ett bättre sätt samt att de utsatta får ett större stöd. Det visar att Kvinnohuset och socialtjänstens samsyn och täta kommunikation är fördelaktigt i samverkan och om den rådande samsynen inte skulle överensstämma som den gör finns det en risk att samverkan skulle fungera sämre. Kvinnohuset och socialtjänsten har utvecklat en struktur inom verksamheterna där det finns tydliga arbetsfördelningar, vilket möjliggör en tät kommunikation och vidare bidrar den

täta kommunikationer till att verksamheterna utvecklat en samsyn. Det visar att en tydlig arbetsfördelning, kommunikation och samsyn är viktiga inslag som hänger samman med varandra. Den täta och nära kommunikationen bidrar även till kompetensutveckling då verksamheterna genom kommunikationen kan ta vara på varandras kompetens och utbyta kunskap med varandra. Tidigare forskning visar att de är gynnsamt att verksamheter som samverkar med varandra utbyter kunskap om våld i nära relationer. Det kan både öka kunskapsnivån samt leda till att verksamheterna identifiera eventuella brister som finns inom deras arbetet (Hauge & Malos, 1998). Utbytet av kunskap är en fördel i samverkan för att personalen ska kunna utvecklas och vidare kunna göra ett bättre arbete för de utsatta kvinnorna. Analysen visar att utbytet av kunskap även bidrar till att verksamheterna får större förståelse för varandras verksamheter och arbete.

Vad som har visat sig vara problematiskt i verksamheternas samverkan är att socialtjänsten är skyldiga att ha ett barnperspektiv och att det då kan uppstå skilda åsikter kring kvinnans skyddsbehov. De skilda åsikterna som beskrivs i analysen beror på att barnperspektivet väger tungt i de skyndsamma bedömningarna socialtjänsten gör. Langenderfer-Magruder et al. (2018) beskriver också i sin studie att det kan vara problematiskt i samverkan om verksamheter har olika arbets sätt eller riktlinjer för arbetet kring den gemensamma målgruppen. En aktör kan ha barnens skydd i åtanke, en annan aktör har kvinnans skydd i åtanke medan den tredje fokuserar på att lagen ska följas. Det kan innebära utmaningar i samverkan om det uppstår konflikter mellan personalen när de har olika förståelse över barnets skyddsbehov, då aktörerna behöver skydda både barnet och kvinnan (a.a.). Haeseler (2013) kommer i sin studie fram till att svårigheterna kan uppstå när varje verksamhet har egna målsättningar som kan krocka med andra verksamheters mål. Haeseler (a.a.) menar att det finns en egocentrism inom varje verksamhet som kan bidra till svårigheter inom samverkan med andra verksamheter. En förklaring till de skilda åsikterna mellan Kvinnohuset och socialtjänsten är att verksamheterna har olika fokus i arbetet. Det är tydligt att socialtjänsten har barnens skydd i fokus samt att de förhåller sig till den lagstiftningen som finns kring området och att Kvinnohusets fokus främst är att ge skydd till kvinnor med skyddsbehov. Det skilda fokuset hos verksamheterna kan därmed bidra till svårigheter i deras samverkan då det kan uppstå oenigheter kring syftet med arbete. Det visar att det finns en egocentrism inom varje verksamhet och att när verksamheterna behöver hantera situationer där olika syften och mål med arbetet krockar, kan det skapa oklarheter kring hur samverkan ska fungera. Det framkommer dock i analysen är att verksamheterna delar samma mål som är att skydda och ge stöd till de utsatta kvinnorna. Laing et al. (2013) hävdar att alla aktörer inom samverkan behöver i sitt arbete utgå från att alla kvinnor och barn ska få så bra hjälp och stöd som möjligt. Kvinnohusets och socialtjänstens gemensamma mål kan tänkas underlätta samverkan när det uppstår skilda åsikter, då det gemensamma målet får stå i fokus och inte verksamheternas egna vinning.

Sekretessen har också visat sig vara problematiskt i samverkan då det hindrar personalen att dela med sig av viss information mellan varandra. Även tidigare forskning visar att sekretess kan försvåra kommunikationen vid samverkan. Langenderfer-Magruder, Alven, Wilke och Spinellis (2018) studie visar att sekretessen gjorde det svårt för personalen att skapa sig en tydlig helhetsbild av det enskilda fallet. Det begränsade även personalens möjligheter att utföra sina arbetsuppgifter och skapade frustration hos personalen. Det kan tänkas att sekretess bidrar till att det blir svårt för personalen att få en helhetsbild av situationen, vilket i sin tur kan leda till att det blir svårare att utforma ett stöd som är anpassat till kvinnans behov. Vad som framkommer i analysen är att kvinnor som har blivit utsatta av våld befinner sig i en komplex situation. Det kan tänkas att det då är viktigt för personalen att ha koll på alla viktiga delar som kan påverka kvinnan, för att kunna ge det bästa skyddet och stödet för kvinnan. En möjlig

konsekvens av sekretessen är att det försvårar samverkan mellan verksamheterna och arbetet med de utsatta kvinnorna när personal innehar information som även är viktigt för andra aktörer i arbetet. Det visar återigen att kommunikation och utbyte av information är en centralt för en lyckad samverkan.

Vad som framkommer i studien är att det finns ett ömsesidigt förtroende mellan verksamheterna och att det har varit en gynnande faktor i deras samverkan. Laings et al. (2013) studie visar att förtroende är en central del för att en god samverkan ska kunna utvecklas. Hesjedal et al. (2015) anser att om verksamheterna har en positiv inställning till deras samverkan underlättas det gemensamma arbetet. Det är även viktigt att personalen inom båda verksamheterna ser varandra som jämlika då det kan medföra att båda verksamheterna blir mer villiga att anstränga i det gemensamma arbetet (a.a.). Personalen har kunnat utveckla relationer med varandra bland annat genom en tät kommunikation. Relationerna mellan personalen kan ha möjliggjort att de ser varandra som jämlika, vilket bekräftas genom att en av respondenterna på Kvinnohuset ser personalen på socialtjänsten som sina kollegor. Den positiva inställningen som verksamheterna har gentemot varandra, kan bidra till att verksamheterna ser det gemensamma arbetet som viktigt och därför är de villig att lägga ner tid och engagemang på det gemensamma arbetet. Enligt Laing et al. (2013) krävs det tid och engagemang för att kunna skapa en samverkan som är uppbyggd på tillit och förtroende. Om verksamheterna är villiga att lägga ner tid och engagemang skulle det i sin tur kunna bidra till att deras samverkan förbättras ytterligare. Därmed blir förtroendet mellan verksamheter viktigt för att de ska kunna bibehålla den goda samverkan som de har.

Slutligen kan det tänkas att samsynen, specialiseringen, arbetsfördelningen, kommunikationen och förtroendet är alla viktiga inslag i samverkan mellan Kvinnohuset och socialtjänsten i Örebro, samtidigt som de sammanlänkas med varandra. Arbetsfördelningen och specialiseringen möjliggör att samma personal träffas och kommunicerar mer. Kommunikationen möjliggör att både en samsyn och ett ömsesidigt förtroende kan skapas. Alla inslag påverkar varandra, vilket tyder att alla delar behöver finnas för att en god samverkan ska kunna uppstå. Kvinnohuset och socialtjänsten har en god samverkan där varje inslag har en viktig funktion för deras gemensamma arbete. Genom att viktiga inslag har identifierats kan personalen på båda verksamheterna bli medvetna om vilka faktorer som gynnar deras samverkan. Verksamheterna kan på det sättet fortsätta att utveckla de viktiga inslagen för att kunna bibehålla den goda samverkan. Även andra verksamheter som samverkan med varandra kan ha nytta av informationen genom att de får en förståelse över vilka inslag som kan skapa en god samverkan. De får även kunskap om hur inslagen hänger samman med varandra och att alla inslag har en viktig funktion.

7.2 Förbättringsområden inom samverkan

De förbättringsområden som har identifierat innefattar arbetsfördelning och kommunikation. En slutsats är att det finns vissa oklarheter vem som utför vissa praktiska arbetsuppgifter inför en flytt från Kvinnohuset. Socialtjänsten och Kvinnohuset skulle därför gynnas av att se över arbetsfördelningen mellan verksamheterna då en tydligare arbetsfördelning ökar effektiviteten i arbetet. Ett annat förbättringsområde är att kommunikation skulle kunna förbättras något mellan verksamheterna, vilket skulle kunna leda till att samsynen ökar ytterligare, att de får en ökad förståelse för varandras arbete och en ökad effektivitet i arbetet.

7.2.1 Diskussion

De förbättringsområden som har kunnat identifierats i studien handlar om förtydligande av arbetsfördelning samt att kommunikationen kan förbättras något. Analysen visar att det finns oklarheter kring arbetsfördelningen, där det ibland är oklart om vilken verksamhet som ska ansvara för praktiska uppgifter som rör den utsatta kvinnan. Hauge och Malos (1998) hävdar i sin studie att arbetet blev mer effektivt för alla i samverkan när det fanns tydliga specifikationer på de uppgifter som skulle utföras. Även Hesjedal et al. (2015) anser att tydliga roller mellan verksamheterna är viktigt i samverkan. Det tyder på att även socialtjänsten och Kvinnohuset kan gynnas av att förtydliga vem som ska ansvara för de praktiska arbetsuppgifter som det finns oklarheter kring. En förklaring till att det är svårt att göra en tydlig arbetsfördelning är att kvinnornas behov är komplexa, vilket kan vara en anledning till att det finns oklarheter kring de praktiska arbetsuppgifterna. Kvinnans komplexa behov i kombination till socialtjänstens ansvar över kvinnan bidrar till att socialtjänsten behöver förtydliga arbetsfördelningen. Både socialtjänsten och Kvinnohuset kan tänkas gynnas av en sådan förbättring då arbetet blir mer effektivt när varje verksamhet vet sina roller.

Något annat som skulle kunna eliminera oklarheter i arbetet är mer regelbundna möten. Haeseler (2013) kommer fram till att genom en förbättrad kommunikation och mer regelbundna möten mellan personalen kan bidra till att dubbelarbete och oklarheter i arbetet kan förhindras. Karin på socialtjänsten föreslår mer regelbundna möten, vilket skulle vara gynnsamt för att förtydliga vilka arbetsuppgifter som behöver göras och av vem. Studien visar att kommunikationen var något bristfällig då det kunde vara svårt att få tag på varandra via telefon och mail. Även tidigare forskning styrker att det kan vara ett vanligt problem i samverkan. I Helmersson (2017) studie framgår det att kommunikationen mellan kvinnohus och socialtjänsten var bristfällig då kvinnohusen kunde ha svårt att komma i kontakt med handläggarna. Verksamheterna skulle kunna gynnas av att förbättra deras kommunikationsmedel då även det skulle snabbare kunna eliminera vissa oklarheter i arbetet. Det visar att en tydlig arbetsfördelning är något som både kan eliminera oklarheter i arbetet samt gör arbetet mer effektivt.

Även om Kvinnohuset och socialtjänsten är medvetna om sina förbättringsområden kan föreliggande studie bidra till att de uppmärksammas ytterligare och att fler av personalen på båda verksamheterna kan ta del av de förbättringsområden som har identifierats. Verksamheten kan även få insikt kring hur arbetet skulle gynnas av att förbättra de utvecklingsområden som har funnits, exempelvis att effektiviteten skulle kunna öka genom tydligare arbetsfördelningar och förbättrade kommunikationsmedel.

7.3 Kvinnohusets påverkan av samverkan med socialtjänsten

Vad som framkommer i studien är att avtalet skapar en långsiktig stabilitet för Kvinnohuset på grund av den ekonomiska finansieringen. Socialtjänsten behöver kontrollera att Kvinnohuset håller en viss kvalitet i och med avtalet. Kontrollen bidrar till att Kvinnohusets bestämmanderätt minskar samt att kvalitén på arbetet ökar och att arbetet blir mer rättssäkert. Då socialtjänsten förser Kvinnohuset med ekonomiska medel har socialtjänsten ett maktövertag. Samtidigt är socialtjänsten måna om att lyssna på personalen på Kvinnohuset kan det leda till att den ekonomiska maktobalansen mellan verksamheterna jämnas ut något. Då Kvinnohuset mer anpassat sitt arbete utifrån socialtjänstens direktiv, kan det vara svårt att avgöra var gränserna mellan verksamheterna går. Kvinnohuset har ändå en tolkningsfrihet inom ramarna vilket skulle kunna bidra till att gränserna mellan verksamheterna blir något tydligare och att de bibehåller olika roller. Kvinnohuset bär fortfarande en förespråkande roll för våldsutsatta kvinnor då de tar strid för kvinnorna i diskussioner med socialtjänsten samt genom att de är ute och föreläser.

Socialtjänsten accepterar Kvinnohusets roll som en förespråkande röst i samhället, då det bland annat ingår i avtalet att Kvinnohuset ska dela värdegrund med kvinnojour rörelsen.

7.3.1 Diskussion

Socialtjänsten ekonomiska stöd till Kvinnohuset bidrar till en maktobalans mellan verksamheterna då det leder till att socialtjänsten behöver kontrollera de offentliga medel som läggs på Kvinnohuset. I en rapport från Socialstyrelsen (2015) beskrivs att ideella verksamheter kan riskera att hamna i beroendeställning till kommunen genom ekonomiskt bistånd då det kan leda till att de anpassar sitt arbete utifrån kommunens krav för att inte riskera att bli av med finansieringen. Personalen på Kvinnohuset menar att de ibland får följa socialtjänstens direktiv, även fast att de kan ha en annan åsikt eller önskan. Personalen anser att de inte kan ställa för höga krav på socialtjänsten då kommunen vill få nytta för de pengar som de lägger på Kvinnohuset. Det visar att Kvinnohuset rättar sig efter socialtjänsten på grund av det ekonomiska bidraget och att det i sin tur leder till en begränsning. Enander et al. (2013) menar att det är vanligt att socialtjänsten ställer högre krav på att kvinnohus ska uppnå en viss kvalitet och det är socialtjänsten som ska se till att kraven uppfylls.

Socialtjänsten kontroll över Kvinnohuset skulle kunna ses som att deras samverkan inte sker på ömsesidiga grunder där det enbart är socialtjänsten som bestämmer över deras samverkan. Dock framgår det i analysen att kontrollen som finns i och med avtalet gynnar båda verksamheterna i slutändan då kontrollen leder till att Kvinnohusets kvalitet på arbetet ökar och att arbetet blir mer rättssäkert för de utsatta kvinnorna. Dessutom ger det ekonomiska stödet en stabilitet inom Kvinnohusets verksamhet då det skapar en ekonomisk trygghet och Kvinnohuset har möjlighet att ha fler tillsvidareanställda. Den ekonomiska obalansen och kontrollen skulle kunna ses som att samverkan enbart sker på socialtjänstens principer, samtidigt kan det även ses som något som gynnar båda parter. En ytterligare aspekt som kan jämna ut maktobalansen är att Kvinnohuset känner att de blir lyssnade på vilket kan bidra till att socialtjänsten är måna om att Kvinnohusets åsikter även ska vara avgörande i deras samverkan. Sammanfattningsvis påverkas Kvinnohuset av samverkan med socialtjänsten på det viset att det begränsar deras bestämmanderätt, att kvalitén på arbetet ökar och att det skapar en stabilitet inom verksamheten, vilket visar att samverkan är något som påverkar Kvinnohuset på flera plan.

I och med att Kvinnohuset numera arbetar på uppdrag av socialtjänsten innebär det att Kvinnohusets bestämmanderätt minskar då de inte längre själva får bestämma vem som ska bo hos dem samt hur många. Enander et al. (2013) beskriver att ideella organisationer utför mer tjänster och service åt den offentliga sektorn genom att samverkan har fått mer organiserade former. Kvinnohuset roll som en länk mellan medborgare och den offentliga sektorn har i och med rollen som utförare blivit allt mindre (a.a.) Analysen visar att gränserna mellan verksamheterna blir mer otydliga då Kvinnohuset finansierar till stora delar av socialtjänsten samt att de arbetar på uppdrag av socialtjänsten. Frågan är om den oklara gränsen kan leda till negativa konsekvenser för de utsatta kvinnorna. Enligt Miller och Wasileski (2015) kan rättsstatsprincipen som den offentliga sektorn arbetar utefter försvåra arbete i att skydda de utsatta kvinnorna och att alternativa former till den offentliga sektorn kan fungera bättre och öka säkerheten för de utsatta kvinnorna. I en rapport från Socialstyrelsen (2012) framkommer det att en del kvinnor väljer att vända sig direkt till ett ideellt kvinnohus i stället för till kommunens socialtjänst. Valet vissa kvinnor gör visar på att ideella organisationer har en viktig roll och att de kan erbjuda en annan form av stöd till kvinnorna än vad socialtjänsten kan. När Kvinnohuset enbart arbetar på uppdrag av socialtjänsten, kan det betyda att vissa utsatta kvinnor som inte vill ha kontakt med myndigheter väljer att inte ta kontakt med Kvinnohuset i Örebro eller att de upplever att de blir påtvingade en kontakt med socialtjänsten. Det kan leda till att

vissa kvinnor inte får det stöd de har behov av eller att vissa kvinnor väljer att stanna kvar i sin utsatta situation på grund av att det inte vill ha kontakt med myndigheter. Därmed är frågan om Kvinnohusets samverkan med socialtjänsten påverkar Kvinnohuset genom att vissa kvinnor eventuellt inte väljer att vända sig till dem på grund av att det krävs ett biståndsbeslut.

För att det ska vara möjligt för ideella organisationer att utföra tjänsten åt den offentliga sektorn behöver organisationen göra förändringar inom organisationen som bland annat påverkar organisationens filosofi (Mulroy & Back-Tamburo, 2005). Den förändrade filosofin ändras bland annat genom en förändrad organisationskultur, förändrade målsättningar och genom att engagemanget hos personalen förändras (a.a.). Då det framkommer i analysen att Kvinnohuset idag mer tenderar att se verksamheten som ett arbete än ett kall skulle det kunna peka på att Kvinnohusets identitet har eller håller på att förändras genom den rådande samverkan med socialtjänsten. Det framkommer ändå i analysen att Kvinnohuset inte enbart är utförare av socialtjänstens uppdrag, utan att de driver andra frågor samtidigt som de kan försöka påverka socialtjänsten genom att föra diskussioner kring deras gemensamma arbete. I Lus (2015) studie framkommer det att samverkan mellan olika offentlig sektor bidrar till att ideella organisationers ekonomi blir mer stabil. När ideella organisationer har en ekonomisk stabilitet ger det möjlighet för organisationen att försöka bredare samhällsfrågor (a.a.). Det visar att stabiliteten inom verksamheten skulle kunna utöka möjligheterna för Kvinnohuset att driva samhällsfrågor. En möjlig utveckling är att Kvinnohusets samverkan med socialtjänsten kan ha bidragit till att de idag kan påverka socialtjänstens arbete mer än tidigare och att de därmed har kunnat förstärka sin förespråkade roll i samhället. Vad som framkommer i analysen är att socialtjänsten accepterar Kvinnohusets förespråkande roll, då det bland annat framgår i avtalet att Kvinnohusets värdegrund ska utgå från kvinnojourserörelsens värderingar. Det kan betyda att socialtjänsten ändå möjliggör Kvinnohusets viktiga roll i samhället, vilket skulle kunna innebära att Kvinnohuset har möjlighet att bevara sin identitet utifrån de värderingar som fanns kring kvinnohus från början. Det innebär vidare att Kvinnohuset fortfarande har möjlighet att ge utsatta kvinnor en annan form av stöd än socialtjänsten.

Slutsatserna rörande Kvinnohusets påverkan kan bidra till att personalen på både Kvinnohuset och socialtjänsten kan reflektera över Kvinnohusets viktiga roll i samhället som ideell organisation. Samtidigt kan studien bidra till att verksamma inom socialtjänsten och Kvinnohuset får en vidare förståelse över hur samverkan påverkar Kvinnohuset. Båda verksamheterna kan bli medvetna över att Kvinnohusets bestämmanderätt blir begränsad och att de vidare kan försöka motverka maktobalansen genom att försöka bibehålla den lyhörddheten som verksamheterna har för varandra. Studien indikerar på att det både finns fördelar och nackdelar med Kvinnohus som enbart arbetar på uppdrag av socialtjänsten och att båda varianterna behövs. Kvinnohus med självbestämmanderätt över sina platser behövs i samhället för att de kvinnor som inte vill ha kontakt med myndigheter också ska få hjälp. Samtidigt visar studien att Kvinnohuset i Örebro får en högre kvalitet på arbetet och en ökad rättssäkerhet för kvinnorna.

7.4. Metoddiskussion

Syftet med studien är att undersöka hur samverkan kring våld i nära relationer mellan Kvinnohuset och socialtjänsten upplevs av företrädare för respektive verksamhet samt undersöka eventuella konsekvenser för Kvinnohuset. För att besvara syftet användes semistrukturerade intervjuer med tre respondenter från Kvinnohuset och två respondenter från socialtjänsten. Avseende respondenterna på Kvinnohuset gjordes bedömningen att antalet respondenter var representativ för verksamheten, då respondenterna representerade nästan hälften av alla anställda på Kvinnohuset. Respondenterna på Kvinnohuset var väl insatta i

området vilket också möjliggjorde att de kunde ge en klar bild över hur samverkan ser ut. Dessutom hade respondenterna på Kvinnohuset arbetat olika länge på verksamheterna, vilket kunde erbjuda oss både "äldre" och "nyare" perspektiv. Representationen från socialtjänsten kan däremot diskuteras eftersom enbart två personer intervjuades. Socialtjänsten är en stor organisation och det finns flera enheter som samverkar med Kvinnohuset, vilket gör att det hade varit önskvärt att intervjua fler respondenter från flera olika enheter. Styrkan med de två respondenterna från socialtjänsten var dock att de hade en god insyn i samverkan med Kvinnohuset samt att de hade flera års erfarenhet av att arbeta inom socialtjänsten.

Semistrukturerade intervjuer valdes som datainsamlingsmetod eftersom det ger respondenterna möjlighet att själva resonera kring de öppna frågor som ställdes. Respondenterna kunde ge både breda och djupa svar på frågeställningarna och följdfrågor kunde ställas när det behövdes. En begränsning som har uppmärksammats med frågorna var att respondenterna ibland tolkade frågorna olika och kunde därför ge olika svar som var svåra att jämföra med varandra. Vid vissa tillfällen kunde förtydligande följdfrågor ställas som gjorde att respondenterna kunde förstå frågan på ett annat sätt. En annan begränsning var att den avsatta tiden för intervjuerna var tvungen att hållas, vilket gjorde att inte alla följdfrågor kunde ställas då det skulle dra ut på tiden och huvudfrågorna var tvungna att prioriteras. Den tematiska analys som användes gjorde att analysen kunde organiseras upp på ett logiskt sätt efter studiens frågeställningar. Styrkan med analysmetoden var att de teman som förekom frekvent i intervjuerna också fick en central del i analysen. De teman som inte var lika förekommande i intervjuerna fick dock inte lika mycket plats eller uteslöts helt i resultatet och analysen då de inte gick att placera i de befintliga teman. En annan begränsning var att vissa delar som från början valdes att ta med i resultatet uteslöts senare på grund av att det inte gick att analysera den empirin med teorin.

Under arbetets gång har inte någon forskning kring vad avtal kan innebära i längden för verksamheter och deras samverkan kunnat identifieras. Då socialtjänstens ökade ansvar för våldsutsatta kvinnor är relativt nytt, kan det vara en förklaring till att det finns en begränsning i den tidigare forskningen. Avtal mellan kvinnojour och socialtjänst är något som har ökat de senaste åren, vilket även kan det vara en anledning till att det inom den tidigare forskningen inte framgår vad ett sådant avtal innebär i längden. Slutligen kan tips och förslag på fortsatt forskning ges som rör vad avtal mellan ideella organisationer och den offentliga sektorn innebär i längden för verksamheterna. Andra förslag på forskning är att undersöka andra kommuners olika former av samverkan med kvinnojouren där fördelar och nackdelar med olika former av samverkan kan lyftas. Ett sista förslag på fortsatt forskning är att lyfta in perspektiv från utsatta kvinnor som har berörts och påverkats av samverkan mellan kvinnojouren och socialtjänst.

Referenslista

- Augustinsson, S., Ericsson, U., Rakar, F. (2018). *Organisation ur nya och gamla perspektiv - ett kollage*. Lund: Studentlitteratur
- Bakka, J., Fivelsdal, E., Lindqvist, L. (2006). *Organisationsteori: struktur - kultur - processer*. Malmö: Liber
- Booth, A., Papaioannou, D., Sutton, A. (2012). *Systematic Approaches to Successful Literature Review*. London: SAGE Publications
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. uppl.) Malmö: Liber.
- Christensen, T., Lægreid, P., Roness, P., Røvik, K-A. (2004). *Organisationsteori för offentlig sektor*. Malmö: Liber
- Danermark, B. (2004). *Samverkan – en fråga om makt*. Läromedia.se
- Ekström, V. (2016). *Det besvärliga våldet – Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer*. Avhandling, Linköping universitet, Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier.
- Enander, V., Holmberg, C. & Lindgren, A-L. (2013) *Att följa med samtiden - kvinnojourernas rörelse i förändring*. (Uppl:1). Stockholm: Atlas akademi
- Haeseler, L-A. (2013). Improving Service Practices: Collaborative Care for Women of Abuse. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 10:1, 10-18, DOI: 10.1080/19371918.2011.597301
- Hauge, G & Malos, E. (1998). Inter-Agency approaches to domestic violence and the role of social services. *The British journal of social work*. 28(3). 369-386. Från: <https://academic.oup.com/bjsw/article-abstract/28/3/369/1612685>
- Helmersson, S. (2017) *Mellan systemskap och behandling- omförhandlingar inom ett förändrat stödfält för våldsutsatta kvinnor*. Avhandling, Lunds universitet, Lund Dissertations in Social Work.
- Hesjedal, E., Hetland, H. & Iversen, A. C. (2015). Interprofessional collaboration: self-reported successful collaboration by teachers and social workers in multidisciplinary teams. *Child & Family Social Work: Oxford*. 20(4), 437–445. DOI: 10.1111/cfs.12093
- Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO (2014). *Våldsutsatta Kvinnor och barn som bevittnat våld - Slutrapport från en nationell tillsyn 2012–2013*. Inhämtad den 13 november från: https://www.ivo.se/sok/?q=Våldsutsatta%20kvinnor%20och%20barn&t_dtq=true
- Kunosson, C., Heimer, G., Björck, A. (2014) *Våldsutsatta kvinnor: Samhällets ansvar*. (Uppl. 2). Lund: Studentlitteratur
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Laing, L., Humphreys, C & Cavanagh, K. (2013). *Social work & domestic violence-developing critical & reflective practice*. Uppl 1:1 Los Angeles, London, New Dehli, Singapore, Washington DC: SAGA

Langenderfer-Magruder, L., Alven, L., Wilke, D. & Spinelli, C. (2019). "Getting Everyone on the Same Page": Child Welfare Workers' Collaboration Challenges on Cases Involving Intimate Partner Violence. *Journal of Family Violence*. 34(1), 21 – 31. DOI: 10.1007/s10896-018-0002-4

Lu, J. (2015). Organizational or Social Benefits? The Progressiveness of Policy Advocacy in Nonprofit Human Service Organizations. *Human Services Organizations. Management, Leadership & Governance*: London. 39(5), 509 – 520. Från: <https://doi-org.db.uu.se/10.1080/23303131.2015.1056900>

Lungwalds, C. (2011) *The Emergence of the Crime Victim in the Swedish Social Services Act*. Avhandling Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan.

Mattsson, T. (2013). Motstånd och neutralisering. Kön, makt och professionalitet i arbetet med våld i nära relationer. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 3-4, 150-167. Från: <https://journals.lub.lu.se/index.php/svt/article/view/15748>

Menard, A. (2001). Domestic Violence and Housing: Key Policy and Program Challenges. *Violence Against Women*. 7(6), 707–720. Från: <https://doi.org.db.uu.se/10.1177/10778010122182686>

Miller, S. & Wasileski, G. (2015). The Struggle to Address Woman Battering in Slovakia: Stories From Service Providers. *Violence Against Women*: Thousand Oaks. 21(6), 734 – 757. DOI: 10.1177/1077801215576582

Mossberg, L. (2014). Strategic collaboration as means and end: views from members of Swedish mental health strategic collaboration councils. *Journal of Interprofessional Care*. 28(1), 58-63. DOI: 10.3109/13561820.2013.829422

Socialstyrelsen (2012). *Socialnämnders respektive ideella förening ansvar för god kvalitet m.m. vid utförandet av insatser enligt socialtjänstlagen*. Meddelandeblad nr 2/2012. Stockholm: Socialstyrelsen. Från: <https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-5-53>

Socialstyrelsen (2013) - *Kartläggning av skyddade boenden i Sverige*. Stockholm: Socialstyrelsen. Från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-4-4>

Socialstyrelsen (2014). *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer*. Stockholm: Socialstyrelsens författarsamling. Från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-5-7>

Socialstyrelsen, (2005). *Socialstyrelsen och den sociala ideella sektorn - En beskrivning och diskussion av utveckling i omvärld och av egna insatser åren 2001 - 2004, samt beslut om*

fortsatt arbete. Stockholm: Socialstyrelsen. Från: <http://esh.diva-portal.org/smash/get/diva2:323166/FULLTEXT01.pdf>

Socialstyrelsen, (2016). *Våld: Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Stockholm: Socialstyrelsen. Från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2016/2016-6-37>

Thornberg, R., & Fejes, A. (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Malmö: Liber

Vernis, A., Iglesias, M., Sanz, B., Saz-Carranza, A. (2006). *Nonprofit Organizations – Challenges and Collaboration*. Basingstoke: Palgrave MacMillan

Wendts, S. (2010). Building and Sustaining Local Co-ordination: An Australian Rural Community Responds to Domestic and Family Violence. *British Journal of Social Work*, 40, 44-62. DOI: 10.1093/bjsw/ben114

Bilaga 1.

Informationsblad till medverkande i c-uppsats

Vi är två studenter från Örebro universitet som läser termin 6 på socionomprogrammet och ska nu skriva vår C-uppsats som handlar om samverkan mellan kvinnojour och socialtjänst.

Den här studiens syftet är att undersöka hur samverkan ser ut i arbetet mot våld i nära relationer mellan Örebro kommun och kvinnojouren i Örebro. Studien strävar efter att identifiera och förklara eventuella brister och styrkor i samverkan och vilka konsekvenserna blir för arbetet mot våld i nära relationer. Vi vill med vår studie bidra till en överblick på hur samverkan ser ut mellan kvinnojouren och socialtjänsten samt identifiera eventuella utvecklingsområden.

Studien kommer att bestå av intervjuer med cirka fem till sex deltagare som arbetar i olika verksamheter för att ge stöd och hjälp till kvinnor som blivit utsatta för våld i nära relationer. Intervjuerna kommer att spelas in för att sedan transkriberas. När transkriberingen är klar kommer ljudfilerna raderas. Största möjliga konfidentialitet kommer att eftersträvas i vår studie genom att ingen obehörig får ta del av materialet som inhämtas. Materialet kommer förvaras så att det bara är åtkomligt för oss som är undersökningsledare. Som deltagare i denna studie kommer ni att vara anonyma och inte nämnas vid namn. Inga personuppgifter kommer att inhämtas för att deltagarna ska förbli anonyma. Den information som inhämtas kommer enbart att användas i syfte att besvara frågeställningarna.

Det är helt frivilligt att delta i undersökningen och du har rätt att när som helst avbryta ditt deltagande utan motivering.

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Våra kontaktuppgifter:

Frida Tengeland-Uhrbom
XXXX

Emelie Jansson
XXXX

Handledare:

Anna Petersén
XXXX

Bilaga 2.

Intervjuguid Kvinnohuset

Inledande frågor

- Hur länge har du jobbat här på kvinnojouren?
- Kan du berätta om dina arbetsuppgifter och din roll på kvinnojouren?

Samverkan/Avtal

- Hur ser kvinnojourens samverkan ut med kommunen?
- Hur ser avtalet ut med kommunen?
- Vilka fördelar och/ eller nackdelar ser du med att det finns ett avtal?
- Hur tror du att samverkan skulle se ut om det inte fanns ett sådant befintligt avtal?

Ansvar

- Hur ser du på fördelningen av arbetsuppgifter mellan kvinnojouren och socialtjänsten?
- Vilken funktion anser du att socialtjänsten fyller för kvinnojouren?
- Vilken funktion anser du att er kvinnojour fyller för socialtjänsten?
- Vilken funktion anser du att er kvinnojour fyller för de utsatta kvinnorna?

Styrkor/brister

- Hur tycker ni att samverkan mellan socialtjänsten fungerar?
 - Ser ni några styrkor med samverkan?
 - Ser ni några brister med samverkan?
 - Finns det något som du skulle vilja förändra i samverkan?
- Hur ser ni att samverkan påverkar stödet till kvinnorna som blivit utsatta för våld?
- Vilka möjligheter och begränsningar ger det att arbetet mot våld i nära relationer bedrivs idéburet och ibland även ideellt jämfört med om det vore kommunalt?

Handlingsutrymme

- På vilket sätt skulle du vilja säga att er samverkan med socialtjänsten påverkar ert handlingsutrymme?

Värdegrund, förklaringsmodeller

- Kan ni berätta hur ni på kvinnojouren förstår våldet och kvinnornas utsatthet?
- Upplever ni att kvinnojouren och socialtjänstens sätt att förstå och arbeta mot våld i nära relationer överensstämmer med varandra?

Behov

- Upplever ni att kvinnojouren och socialtjänsten har en samsyn vad gäller kvinnornas behov av stöd och hjälp? På vilket sätt? Utveckla.

Bilaga 3.

Intervjuguide socialtjänsten

Inledande frågor

- Hur länge har du jobbat här på socialtjänsten?
- Kan du berätta om dina arbetsuppgifter och din roll på socialtjänsten?
- Kan ni berätta hur processen kan se ut när ni först kommer i kontakt med en våldsutsatt kvinna tills att er kontakt avslutas med henne?

Avtal/ samverkan

- Hur ser socialtjänstens samverkan ut med kvinnohuset?
- Vad vet du om avtalet mellan socialtjänsten och kvinnohuset?
- Hur är din uppfattning om det? (Vilka fördelar och eller nackdelar ser du med att det finns ett avtal?)
- Hur tror du att samverkan skulle se ut om det inte fanns ett sådant befintligt avtal?
- Hur fungerar samverkan mellan de olika enheterna på socialtjänsten?

Ansvarsfördelning

- Hur ser du på fördelningen av arbetsuppgifter mellan socialtjänsten och kvinnohuset?
- Vilken funktion anser du att kvinnohuset fyller för socialtjänsten?
- Vilken funktion anser du att socialtjänsten fyller för kvinnohuset?
- Vilken funktion anser du att socialtjänsten fyller för de utsatta kvinnorna?

Styrkor/brister

- Hur tycker du att samverkan med kvinnohuset fungerar?
 - Ser ni några styrkor med samverkan?
 - Ser ni några utvecklingsområden i samverkan?
 - Finns det något du skulle vilja förändra i samverkan?
- Hur ser ni att samverkan påverkar stödet till kvinnorna som blivit utsatta för våld?
- Ser ni några styrkor med samverkan internt på socialtjänsten?
- Ser ni att det finns några utvecklingsområden med samverkan internt på socialtjänsten?

Handlingsutrymme

- Påverkas ert handlingsutrymme av samverkan med kvinnohuset? Utveckla i så fall på vilket sätt.

Värdegrund, förklaringsmodeller

- Kan du berätta hur ni på socialtjänsten förstår våldet och kvinnornas utsatthet?
- Upplever du att socialtjänsten och kvinnohuset sätter sig att förstå och arbeta mot våld i nära relationer överensstämmer med varandra?

Behov

- Upplever ni att socialtjänsten och kvinnohuset har en samsyn vad gäller kvinnornas behov av stöd och hjälp? På vilket sätt? Utveckla